

Saksliste

Sak MKR 17/98

REFERATSAKER

- a. Referat fra møte i SMM 26.1.98
- b. Referat fra møte i NKR 28.1.98
- c. Protokoll fra møte i NØM 30.10.97
- d. Protokoll sak 4, NØM 19.-20.3.98
- e. Protokoll fra møte i KISP 23.-24.4.98

f. KVI-protokoll

g. Protokoll fra møte i TN 17.-18.4.98

h. Rapport fra karvaldigr. med Islamski Råd

REFERAT fra møte i
SAMARBEIDSRÅD FOR MENIGHET OG MISJON
26. januar 1998

Møtet ble holdt i Kirkerådet.

Til stede:

- Den Nordiske Kristne Buddhistmisjon:

Ernst Harbakk

Jon Andreas Hasle

- Den Norske Israelsmisjon:

Rolf Gunnar Heitmann

Ann-Cathrine Kvistad

- Den norske Santalmisjon:

Tore Seierstad

- Den Norske Tibetmisjon:

Einar Kippenes

- Det Norske Misjonsselskap:

Tor B. Jørgensen (til lunsj)

- Kirkemøtet:

Erling Pettersen

Stig Utnem (deler av møtet)

- Prosjektleder SMM:

Tore Laugerud

Forfall: Odd Bondevik.

Møtet ble åpnet med bønn i kapellet ledet av Ernst Harbakk.
Det utsendte forslag til dagsorden ble godkjent.

SAK SMM 1/98: REFERATSAKER OG INFORMASJONER

a) Protokollen fra SMM-møtet 21.11.97 ble godkjent.

b) Nytt fra NØM/MKR.

Stig Utnem orienterte. Ørnulf Steen er ansatt i stillingen som konsulent for misjon og økumenikk, tiltredelse 15.08.98. Cecilie Jørgensen Strømmen fortsetter som vikar i 70% stilling. I anledning KV's 50års jubileum arrangerer MKR 20-21 mars 1998 et åpent seminar om *Kirkens enhet. Gårsdagens visjon - morgendagens nødvendighet?* Gen.sekr. Tor B. Jørgensen er blant foredragsholderne: "Edinburh 1910-Salvador Bahia 1996 - kontinuitet og endring i kirkenes misjonsforståelse". En gruppe på fire personer er utpekt av MKR til dialogen med Det Mosaiske Trossamfunn.

c) Nytt fra Kirkerådet.

Erling Pettersen orienterte. Som et ledd i sin målsetting om å være en misjonerende kirke ønsker de sentralkirkelige råd å styrke arbeidet med nyreligiøsitet. Stat-kirke kommisjonen vil bli oppnevnt på KR's februar møte. Den får et vidt mandat til å arbeide med ulike aspekter ved hva det vil si å være folkekirke i et samfunn i endring. Den nye *Håndbok for menighetsråd og kirkelige fellesråd* ble utdelt.

d) Nytt om 2000-års jubileet.

Erling Pettersen orienterte. Komiteen legger vekt på å arbeide nedenfra gjennom organisasjonene og bispedømmene. Oppdatert informasjonsmateriale ble utdelt.

e) KIFO-prosjekt om misjon i menighetene.

Tore Laugerud orienterte. Prosjektet er godkjent av styrene i KIFO og Egede Instituttet, og startet opp 01.01.98. Notat om valg av regioner var sendt ut på forhånd til orientering.

f) Misjon og menighetsplanting.

Notat fra misjonskons. Lino Lubiana var sendt ut på forhånd.

g) Misjon i forkynnelsen.

Et foreløpig notat m/litteraturliste fra Tore Laugerud var sendt ut på forhånd. Foranledningen er en henvendelse fra SMM i Bjørgvin. Saken drøftes videre i møtet m/misjonskons. 11.05.98.

SAK SMM 2/98: OPPDATERT EVALUERINGSRAPPORT SMM

En foreløpig evalueringsrapport ble utarbeidet av prosjektleder og sendt partene som utgangspunkt for deres evaluering i januar 1997. En språklig justert og tidsmessig oppdatert utgave av denne ble i henhold til tidligere vedtak lagt fram til SMM's behandling og godkjenning.

Vedtak:

1. SMM tar den framlagte rapport til etterretning som uttrykk for SMM's evaluering av treårsperioden 1994-97.
2. Punkt 2.5.2 skiftes ut når tallmateriale for 1997 foreligger fra den enkelte organisasjon.

SAK SMM 3/98: INFORMASJONSTILTAK

a) Pål Storrusten orienterte. Kirkens Informasjonstjeneste ønsker å gjøre Kirkeaktuelt mer mottakerorientert. Bladet vil formidle utfordringer og inspirasjon. Et notat med utkast til misjonsstoff var sendt ut på forhånd. Det arbeides med å formidle stoff til menighetsbladene via Internett.

b) Estrid Hessellund orienterte. KUI ønsker å avvikle U-landsavisa. Det arbeides med alternative modeller. En aktuell modell er å gå over til 8-siders trykksaker som distribueres med organisasjonsbladene - f.eks. en trykksak til advents-, åpenbarings- og fastetiden i samarbeid med SMM og KN, og en trykksak til menneskerettighets- og u-landssøndagen med andre aktuelle samarbeidspartnere. Utredningsarbeidet pågår.

Vedtak:

- a) SMM stiller seg positive til det skisserte forslag til misjonsstoff i Kirkeaktuelt, og ber prosjektleder følge opp i samarbeid med KIT.
- b) SMM ber om å få saken tilbake gjennom AU når den er ferdig utredet.

SAK SMM 4/98: GJENNOMFØRING AV STRATEGIPLANEN

SMM behandlet saken på grunnlag av en tidsplan for de enkelte tiltak utarbeidet av AU. SMM ser det som viktig at både Kirkerådet og alle organisasjonene blir med på de planlagte møter med utdanningsinstitusjonene og yrkesorganisasjonene (delmål 1.2 og 1.3). Om mulig bør også bispemøtets representant delta. Fra de teologiske fakulteter ønsker en å møte representanter både fra teoretikum og praktikum, samt fra studentene. Ernst Harbakk opplyste at DNKB ønsker å bidra til stipendier for prestene.

Vedtak:

1. SMM ber AU arbeide videre med å presisere initiativ og tenke strategi rundt de planlagte møter med utdanningsinstitusjonene og yrkesorganisasjonene.
2. Prosjektleder bes henvende seg til Menighetsfakultetet, Misjonshøgskolen og Teologisk Fakultet med sikte på å avtale

møter i løpet av våren.

3. SMM nedsetter en arbeidsgruppe bestående av Jon Andreas Hasle, Torbjørn Lied og Tore Laugerud til å vurdere gjennomføringen av punkt 1.3 samt å se på sammenhengen med punkt 3.5.

SAK SMM 5/98 SAMLING FOR/MED MISJONSKONSULENTENE

SMM tar sikte på følgende program for samlingen for/med misjonskonsulentene/de regionale SMM i mai 98:

Mandag 11.05: Fellesdag med SMM:

10-14 Deltagelse på ordinært møte i SMM

14 Varmrett

15-18 Rapportering fra misjonskonsulentene/regionale SMM

Tirsdag 12.05: Dag for konsulentene:

09-12 Samling med prosjektleder

12-1330 Lunsj og møte med DNKB

1330-15 Møte med DNT

SAK SMM 6/98: MISJONSKONSULENTSTILLINGER

SMM Nidaros har tilsatt Atle Ølstørn som ny misjonskonsulent.

SMM Agder arbeider for å opprette en 50 % stilling for misjonskonsulent i kombinasjon m/ vikarpresttjeneste. En søker Opplysningsvesenets fond om midler i 1999. NMS, DnS og DNI har sagt ja til å delta og har klarert finansieringen. DNKB og DNT har ikke behandlet saken, men venter på henvendelse fra Agder.

SAK SMM 7/98 INTERNASJONAL KONSULENT I HAMAR BISPEDØMME

SMM behandlet saken på grunnlag av et forslag til brev til Hamar BD, framlagt av AU (jmf. Sak SMM 20/97, b).

Vedtak: SMM ber prosjektleder innarbeide de synspunkter som framkom på møtet og oversende brevet til Hamar BD.

SAK SMM 8/98 REGNSKAPSRAPPORT 1997

Vedtak:

1. SMM tar til orientering den framlagte regnskapsrapport med totale utgifter på kr. 302.865 for 1997.

2. Prosjektleder ber Kirkerådet oversende regning til organisasjonene for deres andel av utgiftene, kr. 32.800 hver.

Tore Laugerud

-ref.

Sju MKR 17/98 b.

NORGES KRISTNE RÅD

CHRISTIAN COUNCIL OF NORWAY

Referat fra STYREMØTE i Norges kristne råd

28.januar 1998 kl.10-15 på Kirkens hus.
Møtet begynte med andakt i kapellet v/ Stig Utne.

Tilstede: Billy Taranger, A. Bruno Jakobsen, Odd Hjertås (varmedlem), Egil Torp (varamedlem), Stig Utne, Georg Müller, Torbjørn Ribe (varamedlem), Gerd Karin Røsæg, Ingrid Vad Nilsen og Lars-Erik Nordby (administrasjonen).

Møte med representanter for Den rumensk ortodokse menighet ble utsatt.

Referater:

- 1/1.98 "Religionsfrihet på norsk"-konferansen.
Gunnar Stålsett holdt hovedinnledning i tillegg var det innlegg om kristendomsfaget i grunnskolen, kirkelig medlemsregister og prestetjenesten ved institusjoner. God oppslutning av representanter for Den norske kirke, Norges Frikirkeråd og Norges kristne råd.
Vedtak: Til orientering.
- 1.2/98 Diakonikonsultasjonen 14.01.98.
Hovedinnlegg ved Kjell Nordstokke. God oppslutning fra kirke og diakoniledere. Ønske om årlig samling. Se rapport.
Vedtak: Til orientering.
- 1.3/98 Referat fra møte med NFR/AU.
Se utsendt referat.
Vedtak: Til orientering.
- 1.4/98 Jubileum 2000.
Se punkt 2.3/98.
- 1.5/98 Ekteskapsundersøkelse og ekteskapskurs ved Sjelesorgsinstituttet på Modum Bad.
Norges kristne råd blir invitert til å være med i styringsgruppe for et nytt kurs for å forbedre kommunikasjon i ekteskap. Se rapport.
Vedtak: Til orientering.
- 1.6/98 Møte med De Frie Evangeliske Forsamlinger.
Leder orienterte om samtalen om medlemskap med misjonsstyret i DFEF.
Vedtak: Til orientering.

stilling i sekretariatet.

Viktig med kontinuerlig evaluering av prosjektene.

- Kirkeråd til kirkeråd samarbeid bør prioriteres.
- NKR kan dekke mye på det religionspolitiske og kirkepolitiske felt. En del av det praktiske må kunne legges tilbake til "oppdragsgiverne".

Vedtak: Administrasjonen arbeider videre med organiseringen av vårt internasjonale engasjement spesielt i forhold til KN og Misjonsrådet.

Arbeidet evalueres fortløpende.

Det forberedes en diskusjon om rådets selvforståelse.

3.3/98

Kontingentsatser for observatører.

Sakspapirer utsendt på forhånd.

Vedtak: Styret foreslår overfor Rådsmøtet at kontingentsatser for observatører settes til: Observatørstatus kr. 1000,- pluss kr. 1,- pr medlem. (Øvre grense kr. 15000,-)

3.4/98

Oppnevning til lokaløkumenisk utvalg (NØKLØ).

(utsatt fra forrige møte 3.47/97)

Vedtak: NKR oppnevner 8 representanter (derav en åpen plass) til et felles lokaløkumenisk utvalg med Mellomkirkelig råd. I utvalget ønskes folk med særlige forutsetninger for lokaløkumenikk.

3.5/98

Forslag til metodisk opplegg, KRL-faget.

Sakspapirer utsendt på forhånd.

Gen. sekr. orienterte.

Etikkdelen utformes helt allment - viktig at denne får en kristen forankring.

Hva med å sette bort deler av oppgaven til lokale grupper?

Vedtak: Per Øvergaard, Gerd Karin Røsæg, Birger Løvli og Kari Lorentzen (sammen med gen. sekr.) spørres om å være prosjektgruppe for det videre arbeid som i tillegg kan knytte til seg andre fagfolk og programutviklere. Arbeidet gjennomføres i 1998 for utsending primo 1999.

3.6/98

Oppnevning til NEKSA.

Billy Taranger går ut av styret i NEKSA.

Vedtak: Styret oppnevner Sveinung Vaagen til nytt medlem for Baptistsamfunnet i NEKSA.

3.7/98

Høring ang. Feltprestkorpsset.

NFR og NKR har hatt en felles konsultasjon hvor alle medlemssamfunn var invitert. På bakgrunn av denne ble et felles forslag til høringsuttalelse formulert.

Komplisert at Norges Kristne Råd og Frikirkerådet avgir felles uttalelse om en sak som denne hvor Dnk så klar er part i saken og hvor mange institusjoner i Dnk leverer høringsuttalelser. Den katolske kirke ønsker å vektlegge at Feltprestkorpsset fortsatt bør være Dnk i Forsvaret.

1.7/98 **Aktuell rapport om arbeidet siden siste styremøte.**
Det ble orientert om oppfølging av saker fra siste styremøte.
Vedtak: Til orientering.

1.8/98. **Menneskerettighetsåret.**
6. desember blir det en hovedmarkering.
Stig Utne redegjorde.
Vedtak: Til orientering.

Rapporter:

2.1/98 **Rapport fra besøk i Sudan.**
Gen. sekr. orienterte. Rapport sendes ut.
Vedtak: Til orientering.

2.2/98 **Rapport fra Norden/FOCCESA-ledelsesseminar i Mosambik.**
Leder og gen. sekr. orienterte.
Vedtak: Til orientering.

2.3/98. **Jubileum år 2000.**
Prosjektleder Svein Helge Rødahl rapporterte fra forberedelsene.
Planer om felleskirkelig hyrdebrev. Økumeniske bønner julen 99 - lokalt.
Bønner til lystening nyttårsaften 99. Viktig at kirkene blir representert i de lokale komiteene for jubileet og tusenårsstedene. Jubilee 2000 (SLUG) arbeider for gjeldsslette.
Hellig tre kongers dag markeres spesielt. Regionale storsamlinger 1. Pinsedag.
Felleskirkelig katekisme til studiearbeid på høsten? Det arbeides fortsatt med looen.
Vedtak: Til orientering.

Saker:

3.1/98 **Revidert budsjett 1998.**
Sakspapirer utsendt på forhånd. Foreløpig regnskap for 1997 ble utdelt. Dette ser ut til å gå i balanse. P.g.a. mindre tilskudd fra Kirkedepartementet enn håpet er budsjettet for 1998 satt opp med - 94.000.
- Det er søkt om tilleggsbevilgning i revidert Statsbudsjett.
- Vårt internasjonale engasjement tas opp med Kirkens Nødhjelp.
- Mulighet for at gen.sekr og konsulent kan ta noen vikaroppdrag i sine kirker.
- Jubileum 2000 - administrasjonstilskudd?
Vedtak: Budsjettet behandles videre på neste møte. Det tas initiativ overfor KN.

3.2/98 **Internasjonale saker i NKR**
Sakspapirer utsendt på forhånd.
Dette arbeidet har vokst og mange kaller på oss. Kan få for stor vekt i rådets arbeid.
I dag utgjør det internasjonale arbeidet ca en 50 % stilling av i alt 1 3/4

Vedtak: Høringsuttalelsen oversendes Feltprestkorpset.

Den norske kirke og den katolske kirke sender egne uttalelser og avholdt seg fra å stemme. De øvrige medlemssamfunn sender egne kommentarer i tillegg til fellesuttalelsen.

3.8/98

Opprettelse av Forum for bilaterale samtaler.

Sakspapirer utsendt på forhånd.

Vedtak: NKR undersøker interessen for opprettelse "Forum for bilaterale samtalepartnere."

3.9/98

Drøfting av Norsk sosialetisk forums fortsatte arbeid.

Sakspapirer utsendt på forhånd.

Vedtak: Administrasjon arbeider videre med saken.

Lars-Erik Nordby
Sekretær.

Sak MKR 17/98 C.

MELLOMKYRKJELEG RÅD

Den norske kyrkja

Nemnd for økumenisk samarbeid og misjon

PROTOKOLL FRÅ MØTE I NEMND FOR ØKUMENISK SAMARBEID OG MISJON 30.OKTOBER 1997 I KYRKJAS HUS, UNDERHAUGSVEGEN 15, OSLO

Tilstades: Kjell Nordstokke(leiar), Ole Elias Holck(t.o.m. sak 7/97), Thor Halvor Hovland, Ørnulf Steen (f.o.m. sak 4/97 t.o.m. sak 10/97, ikkje 6/97), Gerd Karin Røsæg (f.o.m. sak 5/97 - ikkje 6/97), Gunvor Lande.

Frå sekretariatet: Fyrstekonsulent Cecilie Jørgensen Strømmen, Generalsekretær Stig Utne (sak 5/97), Sivilarbeidar NØM og skrivar Bård Eirik Hallesby Norheim.

Observatør: Prosjektleiar for Samarbeid Menighet og Misjon(SMM) Tore Laugerud.

Forfall: Biskop Ole D.Hagesæther, biskop Even Fougner, Alf Isak Keskitalo, Astrid Hareide, Notto Thelle.

Ikkje tilstades: Kari Veiteberg, Vidar Leif Haanes, Jon Anders Brevik.

Leiar Kjell Nordstokke, som leia sitt fyrste NØM-møte, opna møtet med ein kort andakt knytta til sundagens tekst, Sæleprisningane i Matteus 5.

NØM 1/97 GODKJENNING AV INNKALLING OG DAGSORDEN

P.g.a. at for få av nemnd-medlemene kunne møta til det opphavelige møtet 08.-09.oktober vart altså NØM-møtet utsett til 30.oktober. Det vart delt ut ein ny dagsorden på møtet 30.oktober. Det var denne som vart godkjent av møtet.

Vedtak:Innkallinga og saklista vart godkjende.

NØM 2/97 NØM-PROTOKOLLAR

- NØM-møte 18-19.november 1996

- NØM/AU-møte 08.04.1997

- NØM/AU-møte 26.05.1997

Vedtak: Protokollane vart godkjende.

SAK 3/97 ANDRE PROTOKOLLAR

- MKR-møte 06.02-07.02.1997.
- MKR/AU-møte 21.03.1997.
- KISP-møte 17.04-18.04.1997.
- MKR-møte 05.05-06.05.1997.
- KISP/AU 15.09.1997.
- MKR/AU 08.10.1997.

Vedtak: Protokollane vart tekne til etterretning. Protokollane frå MKR/AU-møte 09.06.1997 og frå MKR-møte 08.09-09.09.1997 vert tekne på neste NØM-møte.

SAK NØM 4/97 STATUS PRESENS I NØM

Det vart opna for ein debatt kring visjonar og tankar om NØM-arbeidet, der kvar av nemndmedlemmane fekk koma med innspel. Førrige NØM-møte fann stad nesten eitt år tilbake(18.11.-19.11.1996). Den manglande kontinuiteten på NØM-feltet - m.a. grunna vakanse og utskiftingar i staben -gav grunn til djuptgåande ettertanke: Kvifor har vi ein "Nemnd for økumenisk samarbeid og misjon" ?

Eit lite tilbakeblikk på arbeidet med NØM (tidlegare KØSU) gav medlemmane høve til å peika på prosessar/erfaringar dei såg på som særskilt verdifulle. Innanfor denne perioden(1995-1998) vart særleg arbeidet med "Evangeliet på norsk" fram mot bokutgjevinga "Gud er løs" framheva som ein banebrytande og framifrå prosess også i verdsrålestokk. Prosessen har aktivert mykje "økumenisk energi". Elles var det peika å at stiftinga av Noregs Kristne Råd (NKR) på særleg vis har aktualisert ei gjennomtenning av NØM si rolle i det norske kyrkjelandskapet.

Mange av medlemmane framheva også kor naudsynt det er at arbeidet i NØM samarbeidar med og gjev impulsar til lokalkyrkjelydane. Dette er ei stendig utfordring for nemnda, og fleire av medlemmane hevda at det er eit godt stykke att før NØM har funne sin form og plass i høve til denne utfordringa. NØM-arbeidet slitast mellom å svara på det kyrkjelydane treng av økumenisk oppfølging og vegleiing; og samtidig skulle tena som eit økumenisk organ innan den sentralkyrkjelege strukturen. Denne spaninga mellom å vera eit aktivitetsorgan for lokaløkumenisk arbeid og samtidig vera det sentralkyrkjelege økumeniske organet har vore der frå den fyrste KØSU(Komite for økumenisk samarbeid og utveksling)-tida. Uansett gjer dette at sekretariatet er sterkt pressa mellom tildels særskilte arbeidsoppgåver.

Det vart difor fremja ynskje om ei strammare prioritering av arbeidsoppgåver. Frå fleire hald var det hevda at ein i tida framover særleg må konsentrera seg om dialogen med SMM(Samarbeid Menighet og Misjon)-partane. I denne dialogen har NØM ei viktig rolle å spela i høve til å vekkja til økumenisk gjennomtenkning i samband med utviklinga av lokalkyrkjelydane sitt misjonsengasjement, slik at kyrkjelydane kan arbeida fram eit eige misjonsansvar. Både i dette arbeidet og på andre felt(t.d. Aust-Europa) skal NØM særleg representera ei fagleg, økumenisk kvalitetsikring.

Leiar avslutta debatten med særleg å framheva utfordringar for NØM-arbeidet :
 - NØM skal forvalta ein økumenisk edrueleg haldning i dei sentralkyrkjelege og internasjonale

økumeniske samanhengane.

- NØM skal oppretthalda ein "økumenisk uro" både i høve til den lokalkyrkjelege agenda og kyrkja sentralt.
- NØM har eit særskilt ansvar for å fremja dialogen mellom misjon og diakoni utifrå eit økumenisk perspektiv. Dette er avgjerande for å fremja den teologisk/økumeniske-dialogen i dag.

Vedtak: NØM ved NØM/AU(Kjell Nordstokke, Gunvor Lande og Notto Thelle) og sekretariatet følgjer opp saka på bakgrunn av debatten. Det vart vedteke å leggja neste NØM-møte i samband med markeringa av KV's 50års jubileum helga 20.03-22.03.1998(jf. sak NØM 6/97). NØM-møte finn såleis stad 19.03.1998 kl.16.00-20.00 og 20.03.1998 kl.09.00-16.00 på Kyrkjas hus. Dialogen med SMM-partane finn stad på dette møtet, fredag 20.03.1998.

SAK NØM 5/97 KV's GENERALFORSAMLING I HARARE

Innleiing v/ generalsekretær i MKR. Stig Utne: Generalforsamlinga er utsett frå september 1998 til desember 1998 p.g.a. lokale, praktiske problem(disponering av universitetsarealet til generalforsamlinga). Generalsekretæren framheva særleg to perspektiv i sin orientering:

1) Det er andre gong at KV's generalforsamling vert arrangert i Afrika, og denne gongen skjer det i ei skjebnetid for Afrika. Eit hovudtema for generalforsamlinga vil difor vera Afrikas gjeld. I tillegg vil temaet for det økumeniske tiåret, "Kyrkjer i solidaritet med kvinner", prega forsamlinga.

2) Generalforsamlinga kjem også i kjølvatnet av ein brei prosess, der ein har revurdert KV's sjølvforståing. I samband med dette har ein utgjeve eit "policy-dokument": "Turn to God - Rejoice in Hope!". Det var generalsekretæren si vurdering at ein i denne prosessen har samla seg om ein økumenisk visjon som i stor grad stadfestar den gamle basisen for verdsrådet: Nemleg som eit felleskap av kyrkjer (og ikkje organisasjonar).

Parallellt med denne prosessen har ein også arbeida med å omorganisera sekretariatet i Kyrkjene sitt verdsråd. Målet har vore ei forenkling av administrasjonen, delvis motivert av økonomiske innstramningar. Relasjonstenkinga mellom arbeidseiningane (no to ???) vil verta oppjustert. Det (nye) visjonskapitlet skal utforma liturgisk stoff til 50 års-feiringa i Harare. Temaet er "Recommitment to the ecumenical movement". Generalsekretæren ynskte å utfordra nemnda til å vera med å tenkja på korleis ein kan bruka dette materialet i Noreg.

Det vart diskutert i nemnda korleis ein kunne markera feiringa i Noreg i det komande året. Det vert ei jubileumsfeiring i Amstersdam i september direkte knytta opp mot stiftinga i 1948. Generalsekretæren tenkjer seg elles eit jubileumsseminar 20-22.mars 1998 i Oslo. Elles er NØM tiltenkt ei fagleg og koordinerande rolle i arbeidet med jubileumsfeiringa i Noreg.

I debatten vart det også tatt til orde for at NØM må vera med å forma den teologiske tenkinga kring jubileumsfeiringa.

Vedtak: Generalsekretæren sin presentasjon vart teken til orientering.

SAK NØM 6/97 TILHØVET TIL NOREGS KRISTNE RÅD

Saksordfører: Ole Elias Holck

Saka er ei oppfølging av MKR sitt vedtak i SAK 40/97 DEN NORSKE KIRKE OG NORGES KRISTNE RÅD(NKR), der det i vedtaket, punkt 4, heiter: "MKR er åpne for at at NKR definerer er mandat for arbeid med lokaløkumeniske spørsmål som gjennomføres i samarbeid med NØM". Saksordfører uttrykte stor glede over etableringa av NKR. Det har vore ein del av ei naturleg økumenisk utvikling. Som ein del av denne utviklinga har det vore riktig å gje ansvaret for ein del av den økumeniske aktiviteten/representasjonen som tidlegare har vore under MKR til NKR (t.d. ansvaret for NØR, FOCCESA, NEKSA).

Etableringa har på særleg vis utfordra oss som majoritetskyrkje og korleis vi tenkjer om lokaløkumenisk arbeid. I ordskiftet som fulgte vart særleg desse sidane ved NKR-opprettinga og samarbeid med NKR framheva:

- Det er grunn til å tru at opprettinga av NKR kan styrkja DnK si evne til å læra av samkvemet med andre kyrkjefamfunn i Noreg. Det er ei von at NKR kan vera ein naudsynt "spegel" for DnK i det økumeniske arbeidet. Difor ser ein fram til betre vekstvilkår for det økumeniske arbeidet i Noreg.

- Ein viktig debatt i tida framover vert organiseringa og tilretteleggjinga av det økumeniske engasjementet i DnK etter opprettinga av NKR. Særleg vert det viktig å sjå på korleis ein organiserer det lokaløkumeniske arbeidet både i kyrkjelydane i DnK og gjennom NKR. Nemnda understreka sterkt kor viktig det er med økumeniske strukturar, både lokalt og sentralt, som tek vare på og støttar det lokaløkumenisk arbeidet. Gjennomtenkinga av denne organiseringa er ein særskild viktig prosess som DnK og NKR saman må føra fram til ei konkretisering. Her har NØM ei viktig rolle å spela og eit viktig perspektiv å halda fram.

Som ei oppfølging av MKR sitt vedtak i SAK 40/97 vedtok difor nemnda følgjande:

Vedtak: NØM tek vedtaket i MKR til etterretning og ynskjer NKR velkomen med økumenisk representasjon i nemnda, som observatør, slik at prosessen kan konkretiserast.

SAK NØM 7/97 SMM-DIALOGEN

Ordsiftet opna med eit tilbakeblikk på bakgrunnen for SMM-organiseringa. Kontakten mellom NØM og SMM kom i stand etter ein uformell samtale mellom den forrige NØM-konsulent Margunn Sandal og NMS sin generalsekretær Tor Berger Jørgensen, der begge partar uttrykte at ein samtale mellom NØM og SMM kunne vera nyttig for begge partar. Det planlagte møtet 09.10.1997, der NØM hadde invitert SMM-partane til dialog, vart avlyst grunna sviktande oppmøte. Nemnda fann det difor særskild viktig å få til eit møte i samband med neste NØM-møte i mars.

I den vidare SMM-dialogen fann fleire av medlemmane i nemnda det viktig å sjå på dei ulike erfaringane frå ulike bispedømme. I denne prosessen med å finna korleis ulike misjonsorganisasjonar skal samarbeida med lokalkyrkjelydane i ein folkekyrkjekontekst, representerer NØM(-perspektivet) ei umisteleg side ved det sentralkyrkjelege engasjementet i prosessen. Det var difor semje i nemnda om at SMM-dialogen bør vera eit hovudtema i det

vidare arbeidet i NØM. NØM ynskjer å leggja tidlegare rapportar om prosessen til grunn for den vidare dialogen.

Vedtak: Cecilie.....

SAK NØM 8/97 DIALOG MED MUSLIMSK OG MOSAISK TRUSSAMFUNN

Nemndmedlemene fekk utdelt "Religion, livssyn og menneskerettigheter", rapport frå eit samtaleforum i regi av Nansenskolen 1996/97. Denne rapporten var delt ut som bakgrunnsstoff til konferansen om religion og menneskerettar som skal vera i Oslo neste år.

Dei to protokollane: - Kontaktgruppa for Mellomkirkelig råd og Islamsk råd 25.08.97.
- Dialog: Den norske kirke og det mosaiske trossamfunn 21.08.97.
vart bruka som grunnlagssmateriale for saksgjennomgangen. I den følgjande diskusjonen var nemnda særleg oppteken av å sjå på bruken av omgrepa "dialog" og "kontaktforum". Særleg vart bruken av "dialog" problematisert, og det vart uttrykt ynskje i nemnda om ein meir snever/innskjerpa definisjon som grunnlag for bruken av "dialog" i ulike tverreligiøse og økumeniske samtaleprosessar.

Nemnda ynskja også å sjå forarbeidet for dei to samtalegruppene. I den samanheng vil det vera naturleg å be DnKs representantar i dei ulike gruppene å koma på neste NØM-møte for å orientera om deira arbeid.

Vedtak: Saka vil koma opp i større breidde på neste NØM-møte. NØM/AU førebur saka i samråd med DnKs representantar i dei ulike samtalegruppene.

SAK NØM 9/97 AUST-EUROPA

Saka opna med ei kort orientering om arbeidet på feltet ved NØM-konsulenten. P.g.a. vakanse og konsulent no i 50% har oppfølgjinga av midlane frå UD og KN (tilsaman NOK 700.000 for 1997) som MKR forvaltar vorte skadelidande. Særleg har KN gjeve tilbakemelding om at dei forventar ei tettare oppfølgjing og eit nærare samarbeid. NØM-konsulenten peika på at framleis manglar det ein del på at ein har tilfredsstillande prosedyrar og informasjonsstrukturar i samband med forvaltninga av midlane. For eit allereie overbelasta sekretariat er ei vidare utvikling her eit kapasitetsproblem. Men det er samstundes naudsynt å tenkja gjennom korleis MKR i større grad kan prega tildelinga og "profilen" på Aust-Europasatsinga.

Konsulenten framheva også spenninga mellom forsvarleg oppfølgjing av alle dei "små" lokaløkumeniske prosjekta og stønad til større prosjekt formidla gjennom LWF/KEK. Det vart også drøfta om det ville vera mogeleg å knyta meir av midlane opp til bispedømme (jf. erfaringane frå Mellomkyrkjeleg Utval i Borg).

NØM-konsulentene orienterte også om arbeidet med Kyrkjeleg Aust-Europa-Forum, som no er i gong igjen. 28.10.1997 møtte representantar frå fleire av dei ulike kyrkjelege aktørane i Aust-Europa til forummøte i Uranienborg Menighetshus med tema "proselyttisme". Forskar Ove Gustafsson ved Svenska Missionsrådet føreleste og innleia til debatt. Forumet si framtid vart også diskutert. Det vart uttrykt stor interesse mellom aktørane for eit slikt fagleg forum der MKR v/NØM står som arrangør.

I samtalen som fulgte uttrykte nemnda ynskje om å aksentuera det lokaløkumeniske perspektivet i arbeidet med midlane. Korleis ein skal organisera dette, utan at ein bind opp for mykje saksbehandlingstid for NØM-konsulentene, må nemnda og sekretariatet og MKR sjå nærare på. Det er uansett viktig å betra prosedyrane og ikkje minst utarbeida informasjon om midlane, slik at ein kan skapa lokaløkumenisk interesse og engasjement i lokalkyrkjelydane i DnK: Nemnda vil framheva fremjinga av nettverk, både kyrkjeleg og elles, som eit gode i seg sjølv og som eit hovudkriterium ved tildelinga av midlane.

NØM bør også vera med å styra kompetanseutviklinga på feltet. Nettopp difor er utvikling av retningslinjer og prosedyrer (gjerne både søknadskjema og rapportskjema) og informasjonsmateriale avgjerande.

Vedtak: Nemnda tek orienteringa frå sekretariatet til etterretning og ser fram til ei vidare oppfølging av saka frå sekretariatet til neste møte.

SAK NØM 10/97 RAPPORTAR

- Rapportar frå LWFs generalforsamling Hong Kong, Kina, 8-16.juli 1997 (MKR sak 44/97).
- Rapport frå Årsmøte i Nordisk økumenisk Råd (NØR), Island 30.mai - 2.juni.1997 v/Stig Utne.
- Rapport frå Stig Utne og THor Ullerø: "Visit to the Protestant Council of Churches(CPR) in Rwanda and discussions with the national council of churches in Burundi (NCCB), 27.02-03.03.1997.
- Ola Tjørhom: "Rapport frå Fatih&Orders konsultasjon om "Episkopè & episcopacy within the quest for visible unity and in the service of the apostolic mission of the church", Strasbourg 2-9.april 1997".
- Rapport frå konsultasjon om kyrkja & islam Nairobi, 13-17.januar 1997 v/Bjørn Bue.
- Rapportar frå KVs "Conference on World Mission and evangelism", Salvador, Brasil, 23.11.- 03.12.1996 v/ Tore Johsen og Anne Karin Kristensen.
- Rapport frå Norden-Foccesa review-konferanse i Mbambane, Swaziland 11-15.januar 1997.
- Rapportar frå dei økumeniske møtene i Graz sommaren 1997.
- Årsrapport frå Kirkens U-landsinformasjon 1996.

Vedtak: Rapportane vart tekne til orientering.

SAK NØM 11/97 EVENTUELT

- a) Oppnemning av ungdomsrepresentant til nemnda.

Ungdomsrepresentant Asle Eivind Bjorvatn har gått ut av nemnda grunna alder (over 30 år). Han vil verta takka for innsatsen. I samband med denne saka vart det også ein meir generell debatt om korleis ein rekrutterer til nemnda. Det vart peika på at ein kan bruka Ungdomsutvalet som ein "treningsstad" for unge i kyrkja med økumenisk interesse. Samtidig vart det også peika på at det ved utnemningar er viktig å byggja bru til ulike organisasjonar som er knyta til det økumeniske arbeidet - t.d. misjonsorganisasjonane.

Det vart gjort merksam på at Kyrkjemøtet 1998 oppnemner nye representantar til nemnda, deriblant ein ungdomsrepresentant.

Neste NØM/AU vert 05.12.1997 kl.12.00-15.00 på Kyrkjas hus.

Neste møte i nemnda er altså 19.03 kl. 16-20 og 20.03. kl 09-16 1998 på Kyrkjas hus.

[The page contains extremely faint and illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]

Sak mkr 17/98 d.

10

[Dette er kopi av NØM-protokollen, sak 4. Fullstendig protokoll blir sendt ut når den foreligger i slutten av mai.]

PROTOKOLL

FRÅ MØTE I NEMND FOR ØKUMENISK SAMARBEID OG MISJON FOR MELLOMKYRKJELEG RÅD FOR DEN NORSKE KYRKJA

19. - 20.03.1998 PÅ KIRKENS HUS

TILSTADES:

1) Frå Nøm: Kjell Nordstokke (leiar), Astrid Hareide, Ørnulf Steen, Ole Elias Holck, Vidar Leif Haanes, Aina Toven Melum (Nyoppnemnd av Samisk Kirkeråd), Gunvor Lande, Kari Veiteberg, Thor Halvor Hovland (vara).

2) Frå Sekretariatet: Generalsekretær Stig Utne (Sak 4/98), Fyrstekonulent NØM Cecilie Jørgensen Strømmen (Sak 4/98), Fyrstekonsulent TN Roald-Einar Ottersen (Sak 1-3/98 og Sak 5-10/98), Tore Laugerud (frå SMM - observatør), Bård Eirik Hallesby Norheim (Skrivar og sivilarbeidar NØM).

3) Frå SMM: Generalsekretær NMS Tor B. Jørgensen, Generalsekretær DNI Rolf G. Heitmann, Daglig Leder Norsk Avdeling av DNKB Jon A. Hasle, Generalsekretær DNT Einar Kippenes, Harry Vik (Gå Ut-senteret Santalmisjonen), Øystein Flø (Landsstyret DnS).

FORFALL: Biskop Ole D. Hagesæther, Biskop Even Fougner, Notto Thelle, Gerd Karin Røsæg (vara), Jon Anders Brevik (vara).

Alf Isak Kesitalo har bede om å få tre ut av nemnda.

Møtet opna kl. 15.45 19.03.1998 med servering av gulasjsuppe i kantina på Kirkens Hus. Kl. 16.15 samla ein seg til andakt i kapellet leia av Gunvor Lande.

Torsdagskvelden var sett av til samtalen med SMM-partane. Desse møtte også til serveringa. Heile torsdagen vart difor nytta til handsaminga av SAK 4/98 "DIALOGEN MED SMM (Samarbeidsråd for menighet og misjon)".

SAK 4/98 DIALOGEN MED SMM

Samtalen opna med ei kort opningshelsing ved generalsekretær Stig Utne, der han understreka at dette var ein etterlengta samtale: Det var eit viktig møte mellom to fagmiljøer

som er avgjerande for kyrkja sitt vyrkje. Etter denne korte innleiinga fulgte ein presentasjonsrunde.

Tore Laugerud heldt ei innleiing om bakgrunnen for at ein har prøvd å skipa til faglege samtalar mellom NØM og SMM. Laugerud peika på at det har vore ein lang veg fram til samtalane, og at det difor er med glede at ein no kan ta til. Difor er det også knytta forventningar til samtalane. Diverre kunne ikkje Torbjørn Lied, generalsekretær i Santalmisjonen(i Bangladesh), og Ernst Harbakk frå Buddhistmisjonen(til Århus på Filip Risanger sin disputas) møt, meddelte Laugerud.

Laugerud gav fyrst ein merknad til sakspapiret til møtet, der han korrigererte og viste til at bakgrunnen for samtalane var at enkeltorganisasjonar i SMM ønskja tilbakemelding på sine strategiplanar frå dåverande NØM-konsulent Margunn Sandal. Dette førte til at 4 strategiplanar vart utsende til vurdering i nemnda og vurderinga av desse vart ei eiga sak for NØM : SAK 15/95 Misjon og økumenikk. Det var fem temaområder som var særlege framme i denne drøftinga/vurderinga: Ekklesiologi, økumenisk profil, menneskerettar/Nord-Sør-spørsmål, evangelium-kultur/kontekstualitet og partnerskap. Det vart laga fem notat av NØM-medlemmene til desse temaområda, og desse er eitt av utgangspunkta for samtalen mellom SMM og NØM. Men det er viktig å merka seg i denne diskusjonen at SMM ikkje representerer noka einskap i struktur, men 5 sjølvstendige strukturar. Men samtidig er det slik at SMM-organisasjonane vil noko saman: Det er difor laga ein felles SMM-strategiplan, påpeika Laugerud.

Laugerud gav vidare eitt lite tilbakeblikk på utviklinga innan SMM ved å sjå på motto/overskrift for satsinga/strukturen. I byrjinga vart arbeidet omtala som "kyrkjelydane sitt misjonsengasjement". I den andre bolken hadde ein overskrifta "Arbeid kyrkjelyd og misjon" og etterkvart har ein landa på den, etter eiga oppfatning, meir dynamiske og integrerande overskrifta "misjonerande kyrkjelydar". Den siste overskrifta nedtonar noko av det klassiske skiljet mellom indremisjon og ytre misjon. Det inneber også ei forventning om "misjon i retur" - at impulsar frå "misjonskyrkjene" i Sør kan vera kjelde og kraft til vårt eiga kyrkjeliv og vår tids spiritualitet. Desse impulsane driv ein også til å spørja om ein treng eit nytt misjonskonsept. Dialogen med NØM har gjeve impulsar til denne tenkinga, framheva Laugerud.

Samtidig er det klart, understreka Laugerud, at dei ulike SMM-organisasjonane har noko ulik posisjon i høve til denne utviklinga: Kvar organisasjon har sin prosess. Men det er eit uttrykt mål at misjonsorganisasjonane tilknytta SMM ønskjer å tala saman med kyrkjelege organisasjonar, utdanningsinstitusjonar og sentra for spiritualitet i denne prosessen. Difor er desse samtalane med NØM naudsynte: NØM er eit fagorgan for misjon i Den norske kyrkja og SMM-partane er operatørar for misjon, avslutta Laugerud.

DEBATTEN/SAMTALEN:

NØM-leiar Kjell Nordstokke var ordstyrar for den påfølgjande debatten. I det følgjande er det forsøkt så noggrant som mogeleg å attergje hovudtrekkja i debatten/samtalen. Ved nokre lengre innlegg/større spørsmål vert også bidragsytar nemnt.

Ordstyrar opna med å visa til at utgangspunktet for samtalen må vera at ein er seg ulikskapane mellom NØM og SMM medvitne: NØM kan ikkje gjennomføra tiltak. Dette er ein fagleg

samtale. SMM-leiar, Tor B. Jørgensen, opna med å understreka at det var kjekt at ein endeleg kunne møtast: Samtalen er viktig, fordi vi tilhøyrer den same kyrkja. Det bør difor vera eit mål for samtalen å arbeida med problemstillingar i fellesskap, slik at ein kan nå fram til ei felles røyndomsskildring. Jørgensen understreka også at utgangspunktet her er at SMM er invitert inn på NØMs arena.

Det fulgte så ein innleiande runde om kva forventningar dei ulike samtalepartane hadde til samtalen, og kva ein soleis skulle retta hovudfokus mot. Det viste seg å vera noko ulike og uklare forventningar til kva samtalen skulle dreia seg om, men etterkvart pensa ein inn på ei todeling av samtalen: Fyrst vart det ein meir open samtale knytta til det som var tema då NØM gav sine misjonsfaglege tilbagemeldingar i 1995, med særleg fokus på ekklesiologi, økumenikk og "partnership"-perspektivet. Etter pausen konsentrerte ein seg om å sjå på SMM sin strategiplan 1998-2000.

Ein opna med å samtala om misjonsorganisasjonane sin sjølvforståing og sjølvpresentasjon og deira plassering i Dnk. SMM-leiar spissformulerte si forståing med å hevda at dersom ikkje misjonsorganisasjonane vert knytta til kyrkja, er dei ikkje ein del av kyrkja. Ordstyrar fulgte opp med å visa til at det er eit poeng at Dnk er open ekklesiologisk og at dette mogelegjer fleire ulike initiativ. Vidare fulgte ei drøfting av Dnk sin ekklesiologiske struktur og korleis misjonsorganisasjonane forstår seg som ein del av denne. Nokre forstod kyrkja sin struktur som ein dobbel struktur (synodal-episkopal). Andre understreka ei tredeling mellom råd, biskop og organisasjon. Atter andre framheva at Dnk er ei open og vedkjennande folkekyrkje og med det utgangspunktet bør det vera rom for mange ulike initiativ.

Etterkvart dreia debatten i retning av å sjå på korleis denne ekklesiologien (via misjonen) har påverka "søsterkyrkjene"/"partnership"-kyrkjene til Dnk. Ordstyrar peika på at ein fordel ved ekklesiologien i/til Dnk er at han er open, men har eit primat for det lokaløkumeniske fellesskapet - p.g.a. geografien. Dette lokale fokus er også tenleg i møte med og samarbeid med kyrkjene vi møter "ute". Laugerud presenterte ein positiv refleksjon kring vekkingsrørsla i den gassisk-lutherske kyrkja: Korleis har rørsla vorte verande innanfor kyrkja? Kan det vera open, norsk ekklesiologi som har hjelpe til? Då er dette evt. eit eksempel på fruktene av formidlinga av ein open ekklesiologi. Laugerud konkluderte med at det ligg ei forventning til lojalitet og samhandling til organisasjonane, når kyrkja aksepterer den tverrstrukturen som organisasjonane representerer.

Frå NØM si side vart det spurd om misjonsorganisasjonane er seg medvitne sin eigen sjølvpresentasjon i møte med samarbeidskyrkjene - at t.d. NMS ikkje er Dnk. SMM-leiar meinte at denne problemstillinga var noko forelda, og at samarbeidskyrkjene no er fullt klar over at misjonsorganisasjonane ikkje er idéntisk med Dnk, men at dei er ein forplikta del av Dnk. Nokre røyster frå SMM hevda også at det utgjer ein fordel å representera noko meir og noko anna enn den offisielle kyrkjestrukturen i samarbeidet med nokre av gruppene ein møter gjennom misjonsarbeidet - t.d. når ein arbeider i "lukka land" som t.d. Tibet eller i misjonsarbeid mellom messianske jødar.

Generalsekretæren i MKR, Stig Utnem, retta spørsmålet om kvar våre samarbeidskyrkjer hentar sin identitet frå. Dei møter Dnk tydelegast gjennom LVF-fellesskapet. Noreg har eigentleg ei plikt til å stilla med nasjonalkomitè for LVF (til no MKR), men etter at Den evangelisk-lutherske frikyrka vart assosiert medlem i sommar vil det vera naturleg å arbeida fram ein nasjonalkomitè for LVF i Noreg. Kanskje hadde det vore naturleg at

misjonsorganisasjonane fekk eit mandat i ein slik komitè ? Det hadde vore tenleg, då dette vonaleg kunne letta “representasjonsproblemet”(Kven representerer misjonsorganisasjonane i møte med samarbeidskyrkjer “ute” ? Dnk eller ikkje ?) i høve til samarbeidskyrkjene.

Denne spørsmålsstillinga førte til ein vidare debatt kring “communio”- omgrepet. Det vart registrert at det finnest ei forhistorie i misjonsorganisasjonane som har målbera ein redsel og skepsis for internasjonale kyrkjelege strukturar som LVF, men særleg for KV. Det vart vona at samtalar som denne kunne vera med å hjelpa til å skapa ein ny type kommunikasjon kring desse spørsmåla. Samtidig vart det erkjent at det er viktig at ein ikkje idylliserer: Det *vert* tala annleis om misjon i KV-samanheng enn misjonsorganisasjonane gjer, og det finnest andre økumeniske interessantar og aktørar enn misjonsorganisasjonane som også til ein viss grad har ein annan agenda.

Avslutningsvis (på denne bolken) vart det peika på eit problem i høve til lokalt misjonsengasjement i Noreg: Sokneråda mange stader ser ikkje på det lokale misjonsengasjementet som deira ansvar. Dette er problematisk, då sokneråda etter den nye kyrkjelova er tenkt som “entreprenørar”. Dette aktualiserer igjen (ovanfor t.d. NØM sitt engasjement) spørsmålet om kva økumenisk profil Dnk målber lokalt - misjonen er nemleg ei viktig brikke i det økumeniske samspelet. Dette problemet presser også fram spørsmålet om kven misjonsorganisasjonane skal knyta seg opp mot med deira engasjement - sentralleinga (“makta”) eller dei lokale initiativa ?

Etter ei kort pause gjekk ei så over til å sjå på og samtala kring *SMM sin strategiplan 1998-2000* . Det vart gjeve mykje positiv respons på arbeidet med strategiplanen med bakgrunn i arbeidet med evalueringa av perioden 1994-1997. Ordsiftet opna med ein diskusjon kring kva som ligg i hovudmål 1. “Å gjøre misjon til en sentral del av Den norske kirkes identitet...”. Det vart spurt om ein ikkje rekna med at det allereie er slik, og om kva misjonssyn og kyrkjesyn ein i så fall fremjer med ei slik utsegn. SMM-konsulenten ønskte å korrigera dette noko med å peika på at utsegna representerer ei nyfiken haldning til kva misjonsengasjement det er som lever i kyrkjelydane (dette ønskjer ein også å finna svar på gjennom det nystarta KIFO-prosjektet : “Misjonerende meingheter”), men også ein tanke om at ein skulle ønskja eit sterkare misjonsengasjement. Frå anna hald vart det framheva at misjonsengasjementet står ovanfor den same utfordringa som mykje anna lokalt kristent arbeid : Korleis kan ein samla dei ulike engasjementa innanfor ein lokalkyrkjelyd? Kva dialog må ein føra for å nærma seg dette ? Og korleis kan impulsane misjonen kan formidla frå erfaringane hjå samarbeidskyrkjene innflettast i den norske røyndomen ?

Det vart diskutert utifrå strategiplanen noko vidare korleis misjonsengasjementet kan tilpassast dei lokale tilhøva. Frå fleire hald vart det framheva at ein må satsa på konkrete prosjekt som tek vare på dei avgjerande perspektiva ved misjon. Venskapssamarbeid kyrkjelyd til kyrkjelyd kan vera eit døme på dette: Misjon er noko vi er og ikkje noko vi har. Misjonsfornyng, som anna fornyng, kjem nedanfrå, vart det hevda. SMM-leiaren uttrykte elles forståing for dei ulike misjonssyna som var kome til uttrykk. Samtidig hevda han at det i ein folkekyrkjerøyndom er viktig å ha klart for seg at det er misjon å tilby nådemidlane. Men misjonserfaringane kan også gje noko til norsk kyrkjeliv og spiritualitet ved at vi får møta ein integrert andelegheit som kjem utanfrå.

Thor Halvor Hovland framheva at desse samtalane ikkje berre utfordrar SMM, men også NØM/MKR si sjølvforståing: Ein må stilla spørsmålet om korleis dei tre felta (1.KV. LVF,

KEK, 2.KN - internasjonal diakoni & 3.SMM) som MKR opererer innanfor forholder seg til kvarandre ? NØM må også tenkja gjennom meir noggrant korleis dei plasserer seg i høve til desse felta. Kanskje må NØM tenkja utvida.....

Det vart vidare peika på utfordringa frå SMM-hald at ein treng å utvikla ein misjonsspiritualitet for vår tid (jf. 1.3 i strategiplanen). Dette heng m.a. saman med at tidlegare misjonsfrommleik har vore knytta sterkt til ein pietistisk tradisjon. No leitar ein etter andre ankerpunkter for misjonsspiritualiteten.

Leiar av NØM Kjell Nordstokke framheva at ein må arbeida for å unngå ei monopolisering av misjonen (t.d. "det det eigentleg handlar om er dei unådde folkeslaga"). Etter NØM-leiaren sitt syn er det tre ankerpunkt for misjon: 1) Misjonen som er knytta til og spring ut frå den lokale kyrkjelyden. 2) Den verdensvide kyrkja: Guds misjon. 3) Misjon til "nye stader". Forpliking på å vera vitner. Nordstokke understreka også misjon som teneste. Men misjon vert berre teneste når diakonien ikkje vert aksidensiell, utfordra Nordstokke.

Mot slutten av debatten vart det eit lengre ordskifte om kva misjonsomgrep ein opererer med, og om ikkje det burde vore uttrykt eksplisitt ein misjonsdefinisjon i strategiplanen. Ordskiftet brakte fram spørsmålet om kvar ein legg tyngdepunktet i misjonen; på ansvaret for å nå dei "unådde folkeslag" eller på misjon gjennom det lokalkyrkjelege arbeidet i Noreg. Det vart også diskutert korleis vi kan førebu oss betre på å vera mottakarar for misjon. Samtidig vart det fasthalde at ein ikkje kan gje slepp på ei "dei"/"vi"-forståing i misjonen: Denne dialektikken mellom det å vera opne mottakarar og det å vera seg medvitne om ei "dei"/"vi"-orientering er avgjerande for å utvikla ein norsk misjonsforståing. Nokre røyster peika også på utfordringa som ligg i spørsmåla knytta til misjon og økonomi: Vestleg misjon har altfor lett for å kjøpa seg ut av problema, vart det hevda. Elles vart gudsteneste og språk også eit tema som kunne vera aktuelt for framtidige misjonsdrøftingar. Heilt til slutt trekte MKR-generalsekretæren fram ei konkret utfordring i høve til LVFs nyutsendte "Mission Questionnaire": Kan misjonsorganisasjonane hjelpe MKR med å svara på det ?

Mange frå SMM framheva samtalen med NØM som nyttig, og NØM vart utfordra til vidare å halda fram med sine kritiske spørsmål til misjonsorganisasjonane slik at misjonsteologiske spørsmål kjem på sakskartet - og - NØM vart utfordra til å inkludera misjonsorganisasjonane i si kyrkjebiletetenkning. Det vart også konstatert at misjonsorganisasjonane også i framtida ønskjer tilbakemelding frå NØM på sine strategidokument.

VEDTAK: Det vart konkludert med at samtalan mellom SMM og NØM hadde vore nyttige og verdifulle. Ein ønskjer å halda fram med samtalan i ei eller anna form.

MELLOMKIRKELIG RÅD

Den norske kirke

Seh MKR 17/98 e.

Dato
10.05.98

Vår ref.
97/328-5 HMH

Deres ref.

Deres dato

PROTOKOLL FRA MØTE I KOMITEEN FOR INTERNASJONALE SPØRSMÅL TORS DAG 23. OG FREDAG 24. APRIL 1998

Tilstede: Gunnar Heiene (leder), Per Gunnar Disch, Jan Olav Henriksen (bare torsdag), Dag Nordbø, Eilert Rostrup, Kari E.Ø. Skavoll, Ivar Solbu, Sturla Stålsett, Anne Kristin Sydnes.

Observatører fra KUI (Kirkens U-landsinformasjon): Estrid Hessellund, Svein Helge Rødahl (bare fredag).

Observatør fra NKR (Norges Kristne Råd): Lars Erik Nordby

Meldt forfall: Brita Gjellesvik, Torunn Låugen, Sigurd Osberg, Anne Woulab.

Fra sekretariatet: Hans Morten Haugen, Vebjørn Horsfjord, Stig Utne (sakene 10/98 og 13/98).

Gjester:

Berit Hagen Agøy, ansatt ved Høgskolen i Telemark, tidl Sør-Afrika-rådgiver ved MKR

Anita Christensen, forsker ved Norsk utenrikspolitisk institutt

Jan Egeland, prosjektleder, tilknyttet Norges Røde Kors

Espen Barth Eide, leder for FN-programmet ved Norsk utenrikspolitisk institutt

Hedda Gjertsen, 1.amanuensis ved Institutt for Kriminologi, Universitetet i Oslo

Solveig Glomsrød, forsker ved Statistisk Sentralbyrå

Åslaug Haga, statssekretær ved Utenriksdepartementet

Eva Haaland, programkoordinator for Angola i Norsk Folkehjelp

John Jones, ansatt ved Diakonhjemmets Internasjonale Senter, medlem av arbeidsgruppen om WTO i Forum for Utvikling og Miljø

Asbjørn Torvanger, forsker ved Cicero - Senter for internasjonal miljø- og klimaforskning

Stein Villumstad, katastrofesjef i Kirkens Nødhjelp

Møtet begynte med en kort andakt holdt av prest Dag Nordbø

Sak 01/98: GODKJENNING AV INNKALLING OG DAGSORDEN TIL MØTET 23. OG 24. APRIL 1998

Det ble påpekt at sakspapirene kom senere enn vanlig. Fra sekretariatet ble dette beklaget, og påpekt at forholdet hadde sammenheng med påskeavvikling. Ingen nye saker ble meldt, og det var heller ingen endring av den øvrige dagsorden, med unntak av introduksjon av nye innledere under sakene 07/98 og 13/98.

Vedtak: Inkalling og dagsorden godkjennes.

Sak 02/98: GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 30. OG 31. OKOTBER -97
Det kom ingen innvendinger til protokollen, utover det som allerede var anført av KISP-konsulenten.

Vedtak: Protokollen fra møtet 30. og 31. oktober 1997 godkjennes.

Sak 03/98: ORIENTERING OM PROTOKOLLER FRA MKR(AU), KISP/AU, MENNSKERETTIGHETSUTVALGET OG KIRKENS U-LANDSINFORMASJON
Saksdokumenter:

- a) Mellomkirkelig Råd: Møte 2. og 3. februar 1998
 - b) KISP/AU: Møte 2. mars 1998
 - c) Menneskerettighetsutvalget: Møter 8. desember 1997 og 26. januar og 2. mars 1998
 - d) Kirkens U-landsinformasjon: Møter 19. november 1997 og 19. mars 1998 (denne siste delt ut på møtet)
- I tillegg ble det en kort orientering om protokollen fra Mellomkirkelig Råds Arbeidsutvalg den 20. mars, som ennå ikke formelt er godkjent.

Under punkt a) ble oppmerksomheten særlig rettet mot saken om flyktningeengasjementet og den bebudede rapporten fra Kirkeasylkommisjonen, som blir diskutert på mai-møtet i MKR.

Under punkt c) ble det særlig spurt om hvilke opplysninger som hadde kommet fram i dialogen med Norsk Hydro i oppfølgingen av uttalelsen fra møtet den 26. januar. Det ble pekt på forhold knyttet til urfolks hellige steder, landspørsmålet og kompensasjon for felleseid jord, miljøkonsekvensanalyser, antall mennesker og landsbyer som må flytte, samt mangelen på reell dialog med de berørte gruppene. Det ble informert om at forslaget om en åpen høring, som nevnt i brevet, hadde fått en god mottakelse. Også arbeidet i forhold til generalforsamlingen i Norsk Hydro ble kort omtalt.

Under punkt d) ble det gitt en redegjørelse for arbeidet med gudstjenestemateriell og informasjon til u-landssøndagen og freds- og menneskerettighetssøndagen. Ekstra stor oppmerksomhet vil bli gitt menneskerettighetsspørsmål i 1998. KISP uttrykte stor tilfredshet med arbeidet i KUI.

Vedtak: KISP tar protokollene til etterretning.

Sak 04/98: REISERAPPORTER

Saksdokumenter:

- a) Tom Sverre Thomren: Rapport etter klimakonferanse i Kyoto 1. -11. desember 1998
- b) Stig Utne & Andreas Aarflot: Besøk i Jerusalem 3. - 8. januar 1998
- c) Svein Helge Rødahl: Jubilee 2000 International Coalition Organisers Meeting 22. - 23. januar 1998
- d) Kirkenes Verdensråds Executive Committee Meeting 16. til 20. feb 1998 fra de to nordiske medlemmene
- e) Oversikt over rapporter innkommet til sekretariatet i 1998

Vedtak: KISP tar rapportene til etterretning.

Sak 05/98: SKRIV

Saksdokumenter:

- a) "The role of the Church of Norway and our international ecumenical movement in the work for freedom of religion or belief", samt innlegg fra Mr-kommisjonen om religionsfrihet.

- b) "Economic Justice - Perspectives from the Southern African region. Reflections on relevant issues for a common understanding for the 8th WCC General Assembly in Harare" Diskutert på møte i Spania 20. -21. april 1998 med representanter fra kirker i Det sørlige Afrika
- c) Menneskerettigheter og menneskeverd. Skisse til saksframlegg til Kirkemøtet 1998
- d) Virksomhetsplan for de sentralkirkelige råd 1998
- e) Kort orientering fra NGO-Coalition on an International Criminal Court om forhandlingsstatus

Det ble orientert kort om de ulike punktene fra KISP-konsulenten. Fra møtet i Malaga vil det komme en rapport

Vedtak: KISP tar skrivene til etterretning.

Sak 06/98: OPPNEVNINGER

Saksdokumenter:

- a) Oversikt over medlemmer i Menneskerettighetsutvalget
- b) Kort notat om oppnevning til FNs Generalforsamling

En kartlegging av hvem som ligger an til å tre av som KISP-medlemmer, ble gjort. Den nye oppnevningen skjer på det første møtet i det nye Mellomkirkelig Råd i februar 1999. Det ble påpekt at de forslagene som kom inn høsten 1997 var såpass gode at de bør følges opp i den videre vurderingen, og det ble påpekt at det var viktig å finne kvinnelige medlemmer.

Det ble gitt en kort orientering om vurderingene knyttet til oppnevninger i Menneskerettighetsutvalget. Det ble gjort rede for at det forslaget som lå på bordet var basert i et ønske om rettferdighet, kontinuitet og fornyelse, men at Menneskerettighetsutvalgets medlemmer ikke hadde kommet med forslag til nye medlemmer selv. De forslagene som er fremmet, har alle vært oppsøkt fra og vurdert i sekretariatet, og er på denne måten ikke forslag fra Menneskerettighetsutvalgets medlemmer. KISP understreket at prinsippet om fornying var det overordnede, samt behovet for å knytte kontakt med nye organisasjonsmiljøer. KISP vil uttrykke en takk til de fire medlemmene som nå trer av. Det ble bedt om at kandidaturet til Anne Veiteberg gis mulighet til ny vurdering på KISP/AU-møtet i juni - etter at KUI har drøftet med henne muligheten for å tre inn som leder i KUI - der det sentrale er hvordan slike verv kan tilpasses med et verv som medlem av MRU

Det ble orientert om at vedtak om at eventuell deltakelse under FNs Generalforsamling vil bli fattet på MKR-møtet i mai, men at forslag fra KISP var velkomne.

Vedtak:

1) KISP oppnevner følgende personer til Menneskerettighetsutvalget fra sommeren 1998: for en periode på fire år:

- Reidun Ask
- Gunnar Karlsen
- Trine Stensen Lunde
- Anne Veiteberg

2) KISP foreslår følgende personer til å delta som Mellomkirkelig Råd-oppnevnte observatører på Generalforsamlingen:

- Steinar Eraker
- Inger Anne Naterstad
- Sturla Stålsett

Sak 07/98: SANKSJONER SOM INTERVENSJON

Saksdokumenter:

- a) "Sanksjoner som utenrikspolitisk virkemiddel" KISP--uttalelse fra 1996
- b) "Use of sanctions under chapter 7 of the UN Charter"
- c) Utdrag fra bok "The United Nations and the Iraq-Kuwait Conflict"
- d) Informasjon fra Utenriksdepartementet om norske posisjoner til Irak-sanksjoner
- e) Utdrag av rapport "World Council of Churches visit to Iraq"
- f) Artikkel av Espen B Eide i Dagsavisen 23.02.98: "På ville veier? FN, USA og Irak-krisen"
- g) Utdrag fra Hilde F Johnsons mr-politiske redegjørelse i Stortinget 23. januar 1998
- h) Utdrag av FN-rapport om situasjonen i Burundi
- i) Kirkenes Verdensråd-innlegg om Irak-sanksjoner på Mr-kommisjonen (delt ut på møtet)

Anita Christensen og Espen Barth Eide, begge fra NUPI, innledet med svært lærerike innlegg. Det ble gitt en innføring i de ulike begrepene, der embargo-vedtak er hjemlet i lovs form. Sanksjoners suksess (grad av endret atferd hos parten som rammes av sanksjoner) og sanksjoners effektivitet (grad av ødeleggelse som følge av sanksjoner) kan gjerne ha ulik tendens. Det ble pekt på en viss utvikling i retning av at menneskers rettigheter og ansvar er blitt mer framtrædende, mens staters suverenitet er relativt sett mindre viktig de senere år.

Det finnes ikke empiriske bevis for at sanksjoner er instrumenter som i de senere år siden Irak-krisen) har lyktes i å nå de intenderte mål. Ofte kan indre motstrategier bidra til at det motsatte av de intenderte mål ble oppnådd. Forskjellen til Sør-Afrika er slående, der det fantes en sterk indre opposisjon til regimet som ba om at sanksjoner måtte brukes. Proporsjonaliteten og formålstjeneligheten må nå vurderes mer kritisk ved bruk av sanksjoner, og det ble hevdet at vi ville se mindre sanksjonsbruk i framtida.

En erkjennelse av at tenkningen har gått fra stabilitetstenkning til endringstenkning, medfører også at statene søker å bruke intervensjon til å oppnå en ny samfunnsstruktur i det aktuelle land, ikke bare søke å oppnå gjenopprettelse. Midlertidig administrasjon av et konfliktherjet område er forsøkt i Øst-Slavonia, og *kan* være en modell for framtidig krisehåndtering. Det faktum at visse områder også er preget av reelt fravær av en autoritativ statsmakt, gir også en utvidet forståelse av at må være mer kreativ i virkemiddelbruken i internasjonal politikk. Samtidig reiser slike situasjoner problemet knyttet til den stadig mer tidsbegrensede oppmerksomheten og tilstedeværelsen av det internasjonale samfunn i skjøre regimer.

En rekke temaer ble reist i løpet av debatten, bl.a. effekten av sanksjoner som opinionsdannende, mens intervensjon som et anliggende for ordensmakten i realiteten innebærer at vi har færre handlingsalternativer for å kunne påvirke. Offerperspektivet og forsoningsperspektivet til kirken under kriser og konflikter ble også løftet fram. Det ble også referert til den norske debatten om virkemiddelbruk overfor udemokratiske regimer som Nigeria. Her ble det hevdet at perspektivet snarere måtte være å ansvarliggjøre de relevante eksterne aktørene som er tilstede i slike regimer. Også flyktningeproblemene nær konfliktområdene ble kommentert. Ofte kan flyktningeleire bli brukt av grupper som fortsetter med sammenstøt og overgrep, slik at leirene blir som militærbaser. Overvåking og etablering av en samfunnsorden også i disse leirene er sterkt påkrevet.

Vedtak:

- 1) KISP takker for innledningene!
- 2) KISP støtter konklusjonene i rapporten fra Kirkenes Verdensråd om at det må arbeides overfor myndighetene om å oppheve sanksjonene i sin nåværende form.
- 3) KISP ber om at KISPs videre arbeid med virkemiddelbruk i internasjonal politikk knyttes opp til arbeidet "Programme to overcome violence" i Kirkenes Verdensråd.

Sak 08/98: KLIMAPOLITIKK OG AVGIFTSPOLITIKK

Saksdokumenter:

- a) CICERONE nr 1-98 og nr 2-98 (det siste delt ut på møtet, sammen med Kyotoavtalen)
- b) Artikkel fra Natur & Miljø Bulletin
- c) "Dette er klimaavtalen" - Prosus nyhetsrev nr 3-97
- d) Oppsummering av forslag fra Grønn Skattekommisjon (s 75 - 88 i utredningen)

Asbjørn Torvanger fra CICERO innledet først med å peke på de globale klimautfordringene. Han pekte på at i-land har størst mulighet til å initiere aktive klimatiltak, samt i større grad tilpasse seg klimaendringer. Han pekte på at utslippsveksten hovedsakelig skjer i Sør, og at reduksjoner på 70% etterhvert er nødvendig for å holde CO₂-konsentrasjonen i atmosfæren under det dobbelte av nivået før den industrielle revolusjon. I forhold til den hjemlige oppfølgingen kunne Torvanger opplyse om at utslippsøkningen i år 2010, sammenlignet med basisåret 1990, ligger an til å bli 23%. Dette er 22% over det nivået som Kyotoavtalen tillater Norge å øke sine utslipp med. Norge er ikke blant de landene i Europa som ligger høyest hva gjelder CO₂-utslipp pr innbygger; dette skyldes tilgjengelighet på vannkraft.

Torvanger pekte på at Norge vil tape på internasjonale klimatiltak, hovedsaklig fordi tiltakene for å redusere utslippene ville føre til synkende etterspørsel etter fossile energibærere, og dermed redusert oljepris på verdensmarkedet. Hvilke tiltak som er tilgjengelige og som vil bli diskutert videre, ble også omtalt: Kvotehandling, felles gjennomføring og mulighet til å sette av midler i et fond (Clean Development Mechanism) er tiltakene på internasjonalt nivå. På nasjonalt nivå er avgift på utslipp av klimagasser, samt sektorspesifikke tiltak (miljøavtaler for en industrisektor) sentrale virkemidler, samt muligheten til å dele ut eller auksjonere bort utslippskvoter, som deretter kan handles med..

Solveig Glomsrød fra Statistisk Sentralbyrå uttrykte tilfredshet med at de forslagene fra Grønn Skattekommisjon, nå så ut til å bli tatt med i en Stortingsproposisjon om grønne skatter lagt fram noen timer før. Grønn Skattekommisjon greide å påvise at grønne skatter hadde en dobbel gevinst i Norge (økt verdiskaping og reduserte miljøskadelige utslipp). Ved en omfattende og flat CO₂-avgift ville det bli en BNP-økning, en liten reallønnsnedgang og en sysselsetningsøkning, viste beregninger gjort for Grønn Skattekommisjon. I tillegg kan forhold som bedret helsetilstand skape betydelige innsparinger og styrket økonomi.

Glomsrød omtalte også forhold knyttet til hele materialstrømmen og muligheten til å bruke økonomiske virkemidler enda mer omfattende enn i dag. Avgifter bør introduseres på alle miljøskadelige produkter, slik at en unngår økt energibruk av varer eller tjenester som i dag er fritatt fra miljøavgifter. Også ødeleggelse av naturområder må ilegges avgifter, og det må innføres virkemidler som søker å begrense den omfattende strømmen av produkter på tvers av kontinenter og landegrenser.

Debatten pekte på de endringene vi ser i vårt skattesystem, der det er en tendens til redusert kapitalbeskatning, noe som stimulerer økt bruk av energi. Også behovet for like miljøstandarder globalt - for å hindre utflagging av næringer - ble påpekt. Glomsrød pekte til slutt på at kostnader ved omstilling ikke avtar over tid, og at industrien som helhet ikke vil tape på krav om reduserte CO₂-utslipp, selv om visse ensidige industristeder kan lide under dette. I disse tilfellene må støtte til omstilling vurderes.

Vedtak:

- 1) KISP takker for innledningene!
- 2) KISP ber KISP/AU avgi en uttalelse til Stortingsmelding om oppfølging av Kyotoavtalen.

Sak 09/98: HVA BLIR KIRKENS ROLLE I DET NYE SØR-AFRIKA?

Saksdokument:

Utkast til kapittel "The Freedom Struggle in Southern Africa - The Role of the Norwegian Churches 1948-1994" til bok om Sør Afrika

Berit Hagen Agøy innledet med en historisk oversikt over det norske Sør-Afrika-engasjementet, der hun pekte på at forholdene i Sør-Afrika var en direkte foranledning til etableringen av både Mellomkirkelig Råd og KISP. Selv om Mellomkirkelig Råd har fått størst oppmerksomhet i ettertid pga Sør-Afrika-engasjementet, fikk saken en stor kirkelig støtte, særlig fra midten av 80-tallet. Engasjementet hadde i utgangspunktet en teologisk begrunnelse, hovedsaklig fordi den ideologien som apartheidsystemet bygde på, var teologisk begrunnet. Kirkemøtet var også tidlig ute med å gi støtte til MKRs Sør-Afrika-profil.

Det ble pekt på at systemet var økonomisk begrunnet så vel som ideologisk begrunnet. Dette siste forholdet tar det langt lengre tid å rette opp, og det er forskjell på formell og reell oppheving av apartheid. På bakgrunn av de nye utfordringene i landet, har Kirkerådet vedtatt sju sentrale oppfølgingsoppgaver, bl.a. forsoning, jordreform, opplæring i demokrati, forholdet mellom kirke og stat og fattigdomsproblemene. Andre problemer er omfattende korrupsjon, og i en nylig utkommet rapport, er korrupsjon omtalt som en nasjonal krise. Også behandlingen av flyktninger i Sør-Afrika er kritikkverdig, og utenlandsgjelda vil i framtida bli et stort problem.

Berit Hagen Agøy formidlet at kirken i Sør-Afrika har forventninger til fortsatt norsk engasjement, og at dette er et ansvar vi ikke bare kan løpe fra. NEKSA er i så måte et mer representativt organ enn KISP, og har vist stor vilje til å knytte kontakter. Det ble også hevdet at to evalueringer burde finne sted: Bruken av de midlene som ble overført fra norske myndigheter til sør-afrikanske kirker, samt en refleksjon av hvordan Sør-Afrika-engasjementet har preget KISP.

Vedtak:

- 1) KISP takker for innledningen!
- 2) KISP ber om at protokollen fra møtet blir gjort kjent for NEKSA (Norsk Ekumenisk Komité for Det sørlige Afrika), som kan vurdere oppfølging.

Sak 10/98: HÅNDVÅPENBEGRENSNING - INNFØRING I NISAT

Saksdokumenter:

- a) "The Oslo Platform for a Moratorium on Small Arms in West Africa"
- b) Ramme for NISAT
- c) Informasjon fra Norsk Folkehjelp (en annen kampanje, med utgangspunkt i Oxfam, UK)
- d) Small Arms, Big Impact: A Challenge to the Churches - informasjon om en konsultasjon i regi av Kirkenes Verdensråd, Rio de Janeiro 13. til 15. mai 1998 (delt ut på møtet)

Jan Egeland informerte om den svært gode mottakelsen NISAT hadde fått. Han pekte på at denne måten å drive kampanjearbeid på samsvarte godt med tidligere norske erfaringer, der hurtige avgjørelser og fleksibilitet er viktig for å komme videre i skjøre faser i en prosess, og at Norge også tidligere har bidratt til å få prosesser over kneika. Målet er å etablere begrensninger i og kontroll for salg av våpen ("transfer"), et mål som er vurdert som mulig å nå innenfor visse regioner.

Vest-Afrika-regionen, gjennom ECOWAS, har allerede kommet langt, og et statsledermøte sommeren 1998 kan bringe prosessen enda et skritt videre. Etterhvert kan lignende modeller

søkes overført til andre regioner, som Øst-Afrika. ECOWAS-ministre har allerede uttrykt stor takk for den oppmerksomheten som er vist deres region.

Stein Villumstad påpekte at en sikrer at de mest effektive tiltakene gjennom kjennskap til eksisterende våpenstrømmer. I Afrika gjøres dette blant annet av International Resource Group. Han kunne også fortelle om kontakene som KN har gjort med de økumeniske organisasjonene, og som nå følges opp. I tillegg til Kirkenes Verdensråd har Den asiatiske kirkekonferansen og Det afrikanske kirkerådet tatt med saken. Det er viktig å løfte fram saken i ethvert kirkelig fora, for å gi den størst mulig kirkelig støtte, men både Egeland og Villumstad erkjente at denne kampanjen foreløpig var langt fra å bli noen massebevegelse, og at den etter all sannsynlighet ville møte mye motstand blant de mange "våpen.vennene" i land som USA.

KISP diskuterte hvordan det videre arbeidet best kan gripes an, og det ble påpekt at gode relasjoner til våpenindustrien og til fagbevegelsen var sentrale forhold. Det ble også bedt om at Kirkerådene i de landene hvor den største motstanden forventes, må følges opp særlig aktiv, som USA. Den videre kirkelige oppfølgingen skal blant annet diskuteres på et seminar i midten av mai, der Dnk er særlig utfordret til å delta. KISP drøftet eventuell deltakelse der.

Vedtak:

- 1) KISP takker for innledningen!
- 2) KISP ber om at arbeidet for å begrense salg av håndvåpen gjøres kjent for menighetene gjennom Kirkens Informasjonstjeneste (Kirkeaktuelt og menighetsblader).
- 3) KISP ber om at dette initiativet blir gjort kjent for delegatene til Kirkenes Verdensråds Generalforsamling i Harare, slik at de kan søke å få oppslutning om dette under Generalforsamlingen.
- 4) KISP ber om at arbeid med våpenhandelen søkes integrert i Program to Overcome Violence i Kirkenes Verdensråd.
- 5) KISP foreslår som en eventuell norsk deltaker på "A Challenge to the churches"-seminaret Sturla Stålsett, og ber om at det også blir tatt kontakt med Kirkens Nødhjelp for å diskutere de økonomiske rammene rundt en slik deltakelse.

Sak 11/98: ANGOLA: UTFORDRINGER FOR GJENOPPBYGGINGEN; NORSKE BEDRIFTERS OG ORGANISASJONERS ROLLE

Saksdokumenter:

- a) Angola Peace Monitor no 7 1998
- b) Informasjon fra SouthScan om diamanter
- c) Informasjon Africa Update om oljefunn
- d) Informasjon fra UD etter delegasjonsbesøket i februar 1998 (delt ut på møtet)

Angola er rikt på ressurser, men er det landet med nest dårligst sosiale indikatorer. Åpenheten for norsk tilstedeværelse i landet var foranledningen til at KISP valgte å sette fokus på dette landet under dette møtet, og innlegget til Eva Haaland er et vedlegg til protokollen.

Debatten etter innlegget handlet om næringsutvikling, om organisasjoners ansvar, og om kirkens bidrag i statsbyggingen. Det ble også satt fokus på sammenhengen mellom økt internasjoalt nærvær og økende omfang på barneprostitusjon. Muligheten for budsjettkontroll i det statlige oljeselskapet Sonangol begrenses ved det enkle faktum at det ikke er adgang til innsyn i budsjettet til Sonangol. Her er rollen til internasjonale oljeselskaper av avgjørende

skjer i landet; en slik neglisjering kan også slå tilbake på dem selv. Det viser seg at det generelt er vanskelig med å regulere oljeindustrien i en rekke land.

Vedtak:

- 1) KISP takker for innledningen!
- 2) KISP ber om at debatten fra møtet blir gjort kjent for organisasjonene som er tilstede i Angola, samt for Utenriksdepartementet.
- 3) KISP ber om at en videreføring av denne debatten videreføres sammen med Norges Kristne Råd og NEKSA.

Sak 12/98: DEN NORSKE KIRKE OG DE REISENDE

Saksdokumenter:

- a) Sakspapir til MKR/AU-møtet den 20.mars
- b) Utdrag av protokoll fra møtet i Nemnd for Diakoni den 20. mars
- c) Utdrag fra boka "En gang var vi som vinden", av Britt Karin Larsen

Denne saken er arbeidet særlig med av en egen gruppe i tiden etter sist KISP-møte. Gruppen hadde bidratt til at de relevante organisasjonene var identifisert, samt at den tilstrekkelige kontakten med de relevante kirkelige aktørene var etablert. Hedda Gjertsen holdt et engasjerende innlegg som er lagt ved til protokollen; innlegget er også sendt "Kirke og kultur". De fire hovedområdene bosetting, barneplassing, sterilisering og omplassering (fra barnehjem til psykiatriske institusjoner) ble alle omtalt i innlegget. Gjertsen kunne også peke på det paradoksale i at taterkulturen faktisk var bevart i Norge i motsetning til i våre naboland, og tillå Misjonens arbeid mye av denne æren. Presset for assimilering skapte en motstrategi i retning av styrket kulturell identitet.

Debatten trakk fram forhold knyttet til taternes tiltrekning til pinsemenigheter, og det ble pekt på at slike menigheter ga anledning til - og rom for - en dobbel identitet som tater og som kristen. Andre vil hevde at taterne er blitt stilt overfor valg, der en kristen omvendelse er sett på som en bevegelse vekk fra det å være tater. Spørsmålet om hvordan vi som Den norske kirke i dag skal forholde oss til de aktiviteter som ble utøvd av Norsk misjon blant hjemløse før, ble også diskutert. Her er det avgjørende at Misjonen ble opplevd å være en sentral del av kirken, og den delen av kirken som taterne kom i kontakt med. Ut fra denne forståelsen, blir vi nødt til å gå videre med Misjonens ansvar. Like sentralt er kristnes atferd generelt, og innenfor de kommunale vergerådene.

Den videre oppfølgingen ble i all hovedsak gitt tilslutning, men det ble sterkt understreket at det er taternes egne organisasjoner som må bestemme retningen og farten i dette arbeidet.

Vedtak:

- 1) KISP takker for innledningen!
- 2) KISP ber om at det går ut invitasjoner til Stiftelsen Roma og Romanifolkets Landsforening til en rundebordssamtale i månedsskiftet mai-juni, for å diskutere videre arbeid med denne saken, for å vurdere å bringe saken fram for Kirkemøtet i forbindelse med saken "Menneskeverd og menneskerettigheter". KISP foreslår at en representant fra Nemnd for diakoni deltar på denne samtalen, og foreslår Marianne Øverland.
- 3) KISP ber om at det i samråd med personer fra Nemnd fra diakoni blir vurdert om Kirkens Sosialtjeneste bør utfordres til å komme med en beklagelse, som det kirkelige organet som oppfattes som en videreføring av Norsk misjon blant hjemløse. KISP foreslår Marianne Øverland til å følge opp denne kontakten.

Sak 13/98: FORHANDLINGENE OM EN INTERNASJONAL INVESTERINGSAVTALE
Saksdokumenter:

- a) Forslag til brev til Utenriksdepartementet
- b) Brev fra Konrad Raiser av 4. mars 1998, med vedlegg
- c) Informasjon fra OECD om MAI
- d) "Guide to the MAI"
- e) Uttalelsen fra EU-parlamentet av 11. mars 1998
- f) Brev fra ForUM av 17. mars 1998
- g) Utdrag fra redegjørelsen til Knut Vollebæk i Stortinget den 25. mars
- h) Brev sendt fra Forum 20. april: "Angående norske posisjoner i forbindelse med MAI - OECDs Ministermøte 27. -28. april 1998" (delt ut på møtet)

Åslaug Haga presiserte at hvorvidt Norge ville si ja til MAI-avtalen var avhengig av det faktiske innholdet i den. Foreløpig ligger det på bordet et forhandlingsutkast, og det ble sett på som lite sannsynlig at dette ville bli slutført med det første. Videre ble de sektorspesifikke unntakene som Norge vil gjøre krav på å møte forståelse presentert: Fiske (jf Havretts-traktaten) og petroleum (jf dagens konsesjonspolitik på sokkelen). Haga understreket at u-land var svært interessert i tiltak for å lette tilgangen på utenlandske investeringer, og i lys av dette er det i alle lands interesser at det etableres kjøreregler for slike investeringer.

Haga understreket også at lave miljø- og arbeidsstandarder i dag fungerer som midler for å tiltrekke seg investeringer. Med en investeringsavtale vil dette problemet bli mye mindre. Som en regional avtale, hvis den kommer i stand, vil andre FN-konvensjoner være overordnet en eventuell investeringsavtale.

John Jones hevdet innledningsvis at selv Verdensbankens økonomer var enige om at Asiakrisen er et resultat av den langvarige liberaliseringen av de øst-asiatiske statenes økonomier. Han påpekte også at landenes spesielle reservasjoner, som skal vedlegges en eventuell ferdig avtale, allerede er på 500 sider. Med slike praktiske hindre var også Jones enig i at avtalen som sådan lå langt fram i tid. Likevel fryktet Forum at *deler* av avtalen ville forhandles fram, og at en på denne måten bidrar til å bygge opp tilsvarende ordninger som en ville fått ved en fullstendig avtale. Det grunnleggende synspunktet er at forhandlinger i regi av FN der alle land stiller likt, i større grad sikrer en avtale som tar de tilstrekkelige menneskelige og økologiske hensyn.

De kritiske vurderingene av avtalen bygger på en innholdsanalyse av avtalen, der det er statene som blir holdt til ansvar og som må betale prisen, mens selskapene får økt anledning til å hevde sin rett overfor stater. Jones pekte på alternativer til å forhandle videre for å søke å etablere en investeringsavtale. Han pekte på mulighetene som finnes for selskaper i dag til å sikre seg skatteunndragelser ved transaksjoner. Det er også viktig å regulere lovgivningen i såkalte skatteparadiser, og søke å arbeide videre med en form for skattelegging på kapitaltransaksjoner (såkalt tobin-tax). Dette siste forslaget fikk støtte fra Haga, og det kan tenkes at KISP kommer tilbake til dette spørsmålet senere.

Vedtak:

- 1) KISP takker for innledningene!
- 2) KISP gir sekretariatet anledning til å vurdere sammen med Kirkens Nødhjelp en eventuell henvendelse til Utenriksdepartementet om MAI.
- 3) KISP ber om at de tiltakene som har skjedd i Norge blir gjort kjent for Kirkens Verdensråd.

Neste møte i KISP/AU: Mandag 8. juni kl 13.30

Neste møte i KISP: Torsdag 29. og fredag 30. oktober fra kl 16.00 til kl 14.00

Oslo, den 30. april 1998

Hans Morten Haugen
Hans Morten Haugen - referent

Sak MKR 27/98 f.

kirkenes u-landsinformasjon

CHURCH OF NORWAY DEVELOPMENT EDUCATION SERVICE

PROTOKOLL

fra møte i prosjektkomiteen for KUI 19. mars 1998

KIRKERÅDET
UNDERHAUGSVEIEN 15
POSTBOKS 5913
MAJORSTUA
0308 OSLO 3
TELEFON 22 93 27 50
FAX 22 93 28 29

Tilstede: Svein Helge Rødahl, Dag Arne Roum, Øyvind Mellem

Observatør: Inger Torunn Sjøtrø

Fra sekretariatet: Estrid Hessellund, May-Irene Andersen

Forfall: Steinar Eraker, Grete Hauge, Anne Væiteberg, Ivar Johanness

Da prosjektkomiteen p.g.a. forfall ikke var beslutningsdyktig er ingen vedtak anført. Innsigelser til enkeltsaker må være sekretariatet ihende innen 15.4.98. Heretter betraktes de som godkjent.

Sak KUI 1/98: Protokoll fra forrige møte

Rettelse til protokollen: Øyvind Mellem er av KFUK/KFUM oppnevnt som medlem i prosjektkomiteen med Hilde Nygaard som varamedlem.

Sak KUI 2/98: Orienteringssaker

- a) Nye representanter i KUIs prosjektkomite ble ønsket velkommen: Øyvind Mellem fra KFUK/KFUM som erstatter Hilde Nygaard, og Ivar Johanness, NMS, som går inn på Mari-Anne Nybråten's plass (oppnevnt av SMM).
- b) Informasjon fra Tore Laugerud om Missio Nordica-prosjektet (vedlegg til sakspapirene)
- c) Skriftlig rapport fra studietur til Filippinene (vedlegg til sakspapirene). Svein Helge og Estrid orienterte om oppfølging.
- d) Informasjon om Jubileum 2000. Ref. fra FORUM-møte 3.12.97 var vedlagt. Info. ved Svein Helge Rødahl.
- e) Informasjon om evaluering av Norske Kirkedager fra MKRs og KR's møter i februar 98. Estrid orienterte.
- f) Informasjon om LA 21-konferanser (Miljøheimevernet 6.-7.2. og Fredrikstad-konferansen 9.-11.2. Estrid og Svein Helge orienterte. Fredrikstad-erklæringen vedlegges dette referat.
- g) Referat fra urfolkskonferansen i Karasjok 18.-23.2. "Spiritualitet og rettigheter". Estrid deltok på denne og orienterte. Karasjok-erklæringen vedlegges dette referat.
- h) Informasjon om EDEN-møtet i Prag 11.-15.3. for europeiske u-landskonsulenter. Estrid orienterte.

- i) Invitasjon til KV-seminar 20.-21.3 "Kirkens enhet. Gårsdagens visjon - morgendagens nødvendighet?" Program var vedlagt innkallingen.
- j) Håndbok til Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke er nå ferdig. KUI har bidratt med artikkel om "Solidaritetsarbeid og internasjonalt engasjement i konfirmasjonstiden" til

Sak KUI 3/98: KUI og NORAD - Revidert budsjett 1998

Tildelingsbrev fra NORAD og forslag til revidert budsjett var vedlagt innkallingen.

a) Drøfting av økonomiske og faglige konsekvenser av nedskjæringene. KUI er for 1998 tildelt kr. 800.000,- av ansøkte 980.000,-. I 1997 fikk KUI 940.600,- kroner. Den drastiske nedskjæring er begrunnet i at flere rammeavtaleorganisasjoner skal dele samme pengesum som tidligere år. En konsekvens av nedskjæringene er at KUI pr. 1.2.98 ikke lenger har sivilarbeider, at førstesekretæren har gått fra 75% stilling til 50%, og at det ikke vil være økonomi til eventuelt overtidsarbeid. KUI-leder må være nøye med sin bruk av tid og ekstra arbeidsoppgaver i forhold til KR/MKR. Ytterligere reduksjon i adm.kostnader tas opp med ansvarlige i Kirkerådets administrasjon. Daglig leder og styreleder bemyndiges til å foreta de endelige justeringer i det reviderte budsjett.

b) Drøfting av forholdet til FIAN (vedlegg).

For FIANS del betyr kuttet av sivilarbeider at de mister en sekretærfunksjon og en sekretariatsplass. Det er sendt brev med orientering om situasjonen til FIANS styre. Det arbeides med fleksible løsninger for avvikling av FIANS sekretariatsmessige tilknytning til KUI.

c) Drøfting av evt. politisk oppfølging.

Daglig leder, styreleder og Kirkerådets direktør oppfordres til å ta initiativ til en henvendelse til utviklings- og menneskerettighetsministeren.

d) Det ble orientert om UD's evaluering av RORGene. Det vil bli intervju med KUI torsdag 26.3. og skriftlig materiell må utarbeides innen da.

Sak KUI 4/98: Årsrapport 1997

Utkast til årsrapport var vedlagt innkallingen. Årsrapporten skal til NORAD innen 1.5.98. Utkastet ble kommentert. Årsrapporten med rettelsener sendes til KUI's prosjektkomite sammen med dette referatet. Innsigelser må være sekretariatet ihende senest 15.4. Heretter betraktes årsrapporten som godkjent.

Sak KUI 5/98: Regnskap for 1997

Regnskap pr. 31.12.97 var vedlagt innkallingen. Regnskapet ble kommentert. Innsigelser må være sekretariatet ihende innen 15.4. Heretter betraktes regnskapet som godkjent.

Sak KUI 6/98: Produksjoner.

a) "Jeg var fremmed"

b) Plakater til Korsvei-heftet.

Komiteen var enige om at materiellet er pedagogisk og innholdsmessig bra. Markedsføring har skjedd i Kirkeaktuelt og menighetssending 1/98. "Jeg var fremmed"-heftet bør også markedsføres i forbindelse med årets TV-aksjon "På flukt i eget land" (Flyktningerådet). Det har vært et godt salg av materiell de seneste måneder. Det ble påpekt at fakturaene må purres, og at ekspedisjonsgebyr bør legges til på fakturaene. (Lageroversikt over KUIs materiell er vedlagt).

c) Foldere om kirke-ofringer og tiende.

Foldere om kirke-ofringer og tiende (oppfølging av "Forbruk og rettferd") er under utarbeidelse og vil bli sendt ut i neste menighetssending.

Sak KUI 7/98: U-landsavisen

Det er nå vedtatt at u-landsavisa ikke lenger skal være bilag til Vårt Land, og at man forlater avis-formatet til fordel for et 16 siders magasin i A-4 format (eller litt smalere enn A-4). Dermed er det ikke lenger snakk om "avis", og det arbeides med å endre navn på bladet. Bladet skal være ferdigtrykt før sommerens stævner (ca. 20.juni). Opplag ca. 20.000-25.000. Dette magasinet er et samarbeid mellom KUI, Global Info og Jubileum 2000. Hovedtema: Menneskeverd og global rettferd.

Sak KUI 8/98: U-landssøndag og Menneskerettighetssøndag.

Ref. fra 20.1 og 28.1 var vedlagt innkallingen. Estrid orienterte om den videre fremdrift. I redaksjonen til u-landssøndagen sitter Estrid H., Jan E. Bechensten og Øyvind Mellem. I redaksjonen til Menneskerettighetssøndagen sitter Tor Sørby, Jan E. Bechensten, Sunniva Gylver, Raag Rolfsen, Hans Morgen Haugen og Estrid H.

Referat fra siste møte sendes ut med dette referatet.

Sak KUI 9/98: Rapporter og søknader.

a) Rapport fra Astrid Hareide vedrørende prosjektet "Ung i Nordland" var vedlagt innkallingen. Prosjektleder takker for KUIs støtte 1997 til prosjektet.

b) Rapport fra Bjørgvin bispedømmeråd "Tro for livet"/"Tru for livet"- om forbruk, rettferd og håp var vedlagt innkallingen. Prosjektleder takker for KUIs støtte 1996 til prosjektet.

c) Søknad fra Buskerud KFUK-KFUK om støtte til solidaritetsprosjekt (vedlagt innkallingen)

d) Rapport og ny søknad fra Egede Instituttet (vedlagt innkallingen).

e) Søknad fra Bragernes menighet om støtte til vennsbesøk (vedlagt innkallingen)

Prosjektkomiteen kom med følgende anbefalinger:

d) Egede Instituttet støttes med kr. 5.000,-, men anbefales for fremtiden å søke støtte gjennom andre kanaler.

e) Bragernes menighet støttes med kr. 5.000,-

Søknadene avgjøres av KUIs daglige leder og styreleder.

Sak KUI 10/98: Kontaktvirksomhet.

a) "Global Forståelse".

Det ble orientert om at Global Info. og KUI sent på året 1997 fikk en ekstrabevilging fra NORAD på kr. 60.000,- til prosjektet "Global Forståelse". Kr.20.000,- av disse gikk til omtale i u-landsavisa. Halvparten av resten ble brukt på et seminar 29.1.98 for RORGer og andre Nord-Sør-informanter med Knud Vilby som hovedforedragsholder. Siste halvdel brukes av lokale oppfølgere, bl.a. i Sauherad (Ivar Solbu m.fl.).

b) Bibelstudiearbeidet i regi av Norden-Foccesa.

Estrid presenterte 1. engelske utkast av Bibelstudiemateriellet "Turn to God. Rejoice in Hope" - utarbeidet av Jo Seoka og Estrid. Norsk utgave overveies gitt ut til høsten.

c) Kontakt til Diakonihøyskolen (24.3.)

Estrid er tilbudt 2 undervisningstimer den 24.3. på linjen for "Internasjonal diakoni" for bl.a. å presentere og arbeide med KUIs materiell.

d) "Grønt prosti", Stavanger 24.3.

Miljøheimevernet, Stavanger kommune og domprostiet har innkalt til et møte med flere menigheter for å viderebringe erfaringer fra Grønn menighet i Hundvåg til flere. Estrid deltar med foredrag og innspill rundt Grønn kirkebok.

e) Gudstjenesteverksted om "Forbruk og rettferd" 29.8.

Oslo bispedømme, Helgerud menighet og KUI innbyr til gudstjenesteverksted.

Representanter fra menigheter i Dnk og frikirker i Oslo-regionen oppfordres til å delta.

Brosjyre sendes ut i mai fra bispedømmekontoret og NKR.

f) Max Havelaar

Det ble orientert om at Max Havelaar-stiftelsen har fått bevilget penger fra NORAD til eget sekretariat i en 4 -årsperiode. Estrid har på generalforsamlingen 3.3.98 gått ut av styret, men fortsetter å forestå informasjonsvirksomhet om Max Havelaar innad i Dnk i samarbeid med Hans Jurgen Schorre. Sekretariatet finnes inntil videre hos Kirkens Nødhjelp.

g) Miljøheimevernet.

Estrid er oppfordret til å sitte i styret et år til på vegne av Dnk/MKR. Generalforsamling finner sted på rådsmøtet 23.4.98.

h) "Du store verden".

Nyhetsbrev med informasjon sendes ut med referatet.

Onsdag 3.6.98 kl. 12 - 16

Onsdag 9.9.98 med fellesmøte KUI/Global Info kl. 12-14.30. Eget møte videre til kl.16.00.

Tirsdag 24.11.98 kl. 14-18 med påfølgende middag.

Sak KUI 12/98: Eventuelt

Inger Torunn Sjøtrø orienterte om at hun skal ha permisjon etter påske. Det vil stille en vararepresentant til neste møte.

2.4. 1998

Estrid Hessellund

eh/mia

MELLOMKIRKELIG RÅD
Den norske kirke
Teologisk Næmnd

Sak MKR 17/98 g.

PROTOKOLL FOR MØTE I TEOLOGISK NEMND

Kirkens Hus, Fredag 17 april og lørdag 18 april

Tilstede: Turid Karlsen Seim, Oskar Skarsaune, Jan Ove Ulstein, Arve Brunvoll, Trond Bakkevig, Berit Lånke, Helge Kvanvig
Forfall: Odd Bondevik, Sigurd Osberg, Thor Strandenæs, Heid Leganger Krogstad, Odd Magne Bakke, Ulla Schmidt

TN 1/98 PROTOKOLLER

a. Protokoll TN okt. -97

Vedtak: Protokollen godkjennes

b. Protokoll fra MKR 2-3 feb.

c. Protokoll fra KR 12-13 febr

d. KISP-protokoll. 30-31 okt.

Vedtak: Protokollene tas til etterretning

e. TN/AU 24. mars.

Vedtak: Protokollen tas til etterretning

f. Protokoll Bispemøtet. NB! BM 6/98

Vedtak: Protokollen tas til etterretning.

TN 2/98 RAPPORTER:

a. Konsultasjon om inkluderende språk, 23 januar i Oslo. Muntlig rapport v/ Arve Brunvoll.

Konferansen ble interessant også for mange som i forkant ikke hadde vært engasjert av og tildels skeptisk til tematikken. Den konstruktive atmosfære gjør det ønskelig med en videre fagteologisk oppfølging.

Særlig ble det uttrykt ønske om å arbeide videre med forholdet mellom det religiøse språks metaforiske-, i motsetning til dets referensielle karakter og dermed språkets ontologiske status eller kvalitet.

Et fortsatt arbeid med språkteoretiske problemstillinger er viktig ikke bare i et kjønnsperspektiv, men også i forhold til f.eks. spørsmålet om presisering/depresisering av det teologiske språk i økumeniske samtaler og tekster. Språkets flertydighet er ofte en nødvendighet for å kunne komme til enighet. En oppfølging av konsultasjonen bør derfor konsentrere seg om de språkteoretiske spørsmålene som ble reist.

Vedtak: TN ønsker at arbeidet med inkluderende språk fortsettes og videreutvikles i samarbeid med komiteen for det økumeniske tiåret.

b. Rapport fra arbeidet i Faith and Order v/ Turid Karlsen Seim.

PORVOO-MØTER:**c. Kirkejuskonsultasjon i London**

Rapport fra Per Tangaard.

I saksbehandlers kommentar til rapportene blir problemene med domprostordinasjon og ordinasjon med kvinnelig biskop slått sammen. Uttalelsen fra konsultasjonen (dvs. kommentaren til Porvooerklæringen) viser imidlertid at er dette to forskjellige spørsmål med ulik vekt. Ordinasjon ved domproster stiller spørsmål om den ordinerte i det hele tatt er «episcopally ordained», mens ordinasjon ved kvinnelig biskop utvilsomt er «biskoppelig» i forhold til de kirkers ordning som har kvinnelige biskoper (og det gjelder nå både Norge, Sverige og Danmark). Imidlertid har de kirker som ikke har denne ordning reservasjonsrett i forhold til denne ordinasjonen på egen mark.

Det var enighet i nemnda om at rapporten fra denne konsultasjonen gjør det ønskelig at vi på nytt drøfter vår praksis med domprostordinasjon. Som det framgikk på nemndas møte med biskop Aarflot i fjor vår (TN 4/97) angående Porvoo-oppfølgingen, har argumentasjonen for domprostordinasjon fra norsk side har vært basert på et nødrettsprinsipp. Hvis det gjelder reelle nødrettssituasjoner vil dette sannsynligvis være akseptabelt for Den anglikanske kirke. Men når nødretten settes i system, f.eks. ved at domprost fast tilvises å ordinere kvinner, eller ved at biskop tar permisjon i tider hvor det normalt vil være flere ordinasjoner, - skaper dette problemer. Dette bør imidlertid være et spørsmål til fremtidig praksis og ikke innebære underkjennelse av de domprostordinasjoner som allerede har funnet sted. Hvorvidt Den norske kirke har forpliktet seg til å endre sin praksis, var det imidlertid uenighet om i nemnda. Men det var enighet om at vi burde ta opp dette spørsmålet til fornyet diskusjon, også for vår egen del. Det er også uklart hvilken «status» domprosten har når han/hun ordinerer, er det «som» biskop, eller er det «i steden for» biskop?

d. Kirkelederkonferansen innenfor Porvoo-fellesskapet, Turku, 12 - 17 mars. Rapport fra Roald-Einar Ottersen

Vedtak:

1. *TN takker for rapportene.*
2. *For fremtiden bør rapporter som angår forhandlinger innenfor Porvoo-fellesskapet og Fellesskapet med Metodistkirken ha en annen status enn andre konferanserapporter ettersom fellesskapet med disse kirker i sterkere grad er forpliktende for oss.*
3. *Sekretariatet i samråd med AU bør gå gjennom rapportene med sikte på om de reiser saker som krever behandling i Mellomkirkelig Råd med underutvalg.*
4. *TN vil igjen understreke at det er MKR som har ansvaret for gjennomføringen av Porvoo-avtalen. MKR må derfor også se til at Porvoo-avtalen blir fulgt godt opp fra norsk side*

5. Under henvisning til den kommentar til Porvoo-erklæringen som kirkejuskonsultasjonen har oversendt, vil TN særlig arbeide videre med spørsmål knyttet til domprostordinasjon.

Når det gjelder spørsmål vedrørende diakonatet henvises til det arbeid som allerede er i gang, Jfr. TN 3h/98

TN 3/98 REFERATSAKER/ INFORMASJONSSAKER:

a. Om konsultasjon 9-12 oktober 1997 om **"Communion, Community, Society"**

Vedtak: Tas til orientering.

b **"Church of England" sitt svar på Ut Unum Sint**

Vedtak: Tas til orientering.

c. **Årsrapport fra NER**

Vedtak: Tas til etterretning.

d. Referat fra **samtalene i Norge med Metodistkirken og Misjonsforbundet**

Vedtak: Tas til etterretning. Jfr. forøvrig vedtak til sak TN 3c/98 og 3d/98.

e. Rapporten **"Visible Unity and the Ministry of Oversight" fra Meissen Commission.**

Vedtak: Tas til orientering.

f. **Konsultasjon om VELK- og de nordiske kirkene i mai 1998**

Vedtak: TN vurderer dette til å bli en viktig konferanse ikke minst i forhold til drøftingene om Den norske kirkes forhold til Leuenberg og Porvoo. TN/AU undersøker derfor om det finnes aktuelle personer å sende som en forsterkning av delegasjonen.

g. **Fra Institute for Ecumenical Research, Strasbourg, "Joint Declaration on the Doctrine of Justification.**

Vedtak: Tas til orientering.

h. **Om diakonatkonsultasjonen i oktober 1998.**

Det ble bemerket at komiteen synes å ha tolket mandatets tematiske angivelser noe snevert slik at diakonatets forhold til kirkens karitative identitet og praksis nå mangler i det foreslåtte program, jfr. vedtak i sak TN 14/97 punkt 4.

Vedtak: Komiteen anmodes om å gi rom i konferanseprogrammet for en litt videre drøfting av diakonatet i forhold til kirkens karitative identitet og oppgave.

i. **Norge som flerkulturelt samfunn.**

Nemnda tok utviklingen i saken til etterretning, men understreket at det er

Vedtak:

1. *TN retter en henvendelse til den kirkelige stat/kirke kommisjonen om spesifikt å ta utfordringen fra det flerkulturelle Norge opp som en del av sitt arbeid.*
2. *TN redegjør for sitt arbeid med saken og oversender sine protokollater i saken til kommisjonen. Det henvises særlig til de ressurspersonene som har sagt seg villig til å delta i arbeidet.*
3. *Hvis ikke kommisjonen vil sette igang arbeid om dette tema, vil TN for egen del ta saken opp igjen.*

j. Notat om Den norske kirkes rolle i arbeidet for religionsfrihet.

Vedtak: Tas til etterretning.

SAKER TIL BEHANDLING:

TN 4/98 MØTE MED ASSISTERENDE GENERALSEKRETÆR I LVF, SVEN OPPEGAARD.

Sven Oppegaard understreket at han oppfattes og oppfatter seg uformelt som en representant for Den norske kirke i LVF. Derfor oppleves det meningsfullt og godt å møte "sine egne" i TN. Han understreket også at de nordiske folkekirkene har en betydningsfull posisjon i forbundet.

a. Om de forskjellige bilaterale dialogene.

De anglikansk- lutherske samtaler hviler akkurat nå. Men de skal opp igjen. Det kan ikke sies å være uavklarte dogmatiske problem som må behandles, men slik samtaler har også en kontekstuell side. Samtalen mellom kirkesamfunnene i sør har ikke kommet så langt. Afrika har f.eks. sin helt spesielle kontekst, ikke minst knyttet til undertrykkelse og lidelse. Derfor er det spennende å se hva som kommer ut når de pan-afrikanske luthersk-anglikanske samtaler starter.

I dag er der ingen internasjonal luthersk/reformert dialog, og det er et stort spørsmål om det er ressurser til en eventuell oppstart.

Det pågår en dialog med den ortodokse kirken. Dialoggruppa er nedsatt av LVF og de ortodokse kirkene som er i kommunion med den økumeniske patriarken av Konstantinopel. Selv om denne dialogen høster frukter av flere regionale dialoger, endte siste møte i 1995 i mismot. Men dialogen er ikke avsluttet og oppgitt. Neste møte er i Sigtuna.

Dialogen med Den orientalsk-ortodokse kirken må vente, - men det er å håpe at mer regionale samtaler kan finne sted, f.eks. har den svenske kirken hatt vesentlige samtaler med den koptiske kirken.

Der er en luthersk-katolsk dialog hvor apostolisitet og nattverd er de sentrale tema. Ethiske og moralske tema har også vært oppe.

En samtale føres også med adventistene. Det er ikke en dialog i den forstand at det tas sikte på å oppnå et fellesskap på et eller annet nivå, men man snakker sammen. Neste ledd i denne samtalen blir muligens en bilateral konsultasjon om *hvordan* vi helligholder hviledagen.

Fra samtalen:

vanskeliggjør den videre utvikling. Det er viktig at resepsjonen i kirkene styrkes uten at økumenikk blir primært kirkepolitikk.

- Dialogens kontekst er en viktig del av dialogens muligheter. Noen konfesjonelle dialoger ville tjent mye på å få en endret konteksten for samtalen, f.eks. kunne de luthersk/reformerte samtalen med fordel vært utvidet utover den provinsielle europeiske plasseringen.

b: Om forholdet mellom bilaterale og multilaterale samtaler:

Det er de bilaterale dialogene som dominerer. De multilaterale ivaretas av KV og de forskjellige kirkene. LVF er ikke og kan ikke være medlem av KV (og heller ikke FaO) og det er ingen formell utveksling av informasjon mellom dem.

På sekretærnivå finnes det et forum for bilaterale samtaler. Der er mennonittene (anabaptistene som de faktisk kaller seg), kvekere, adventister, reformerte, katolikker, ortodokse, o.fl. med. Et viktig mål for disse samtalen er å analysere de forskjellige samtalen kirkene er involvert i. Bør kanskje LVF og liknende konfesjonelle forbund komme inn i slike multilaterale sammenhenger? Kan samlinger for konfesjonelle forbund til og med på sikt erstatte noe av behovet for dyre, kompliserte generalforsamlinger?

LVF har konsentrert seg om mer tematisk bestemte samtaler. Kanskje settes igang et prosjekt om luthersk identitet. Det har framtvunget seg bl.a. ut av diskusjonene om episkopatet. Spredningen på sentrale områder er så stor i LVF at det er nødvendig å reflektere over den lutherske identitet. Et fellestrekk ved alle lutherske kirker er samspillet mellom den synodale og den geistlige ledelse. Derfor tenkes prosjektet lansert som et spørsmål om kirkeledelse (Church Governance).

Fra samtalen:

Hvorvidt et prosjekt om kirkeledelse var interessant, var det meget delte meninger om. Noen hadde motforestillinger til å stille opp kirkeledelse i steden for episkopé. Andre ville heller at man skulle gå videre, ikke bare spørre om ledelse, men også om makt og myndighet i kirken. Det ble også reist tvil om det var noe mer å hente i et slikt prosjekt utover å gjenta skillet mellom episkopé som kan utfoldes på mange forskjellige måter og episkopatet som er en bestemt ordning.

Det ble påpekt at det er for liten dialog med "voksendøpende" kirker. I steden synes det som om barnedåpskirkene samler seg. Om dette vil fremme eller hindre den brede økumeniske dialog er imidlertid usikkert.

Mottakelsen av "Felleserklæringen"

Når det gjelder "Felleserklæringen" (JD) er det så langt bare kommet positive svar, utenom fra Danmark. Fra Asia og Afrika er det også kommet noen svar. Så langt er de positive, men enkelte skriver at de opplever at JD uttrykker Vestens problemstillinger, og at de er lite aktuelle og ganske fremmede for dem.

JD isolerer rettferdiggjørelsen i en grad som er vanskelig for lutheranere. Men det er imidlertid et stykke nødvendig økumenisk metode. Hvis rettferdiggjørelsen betyr alt, kan man ikke snakke om den før alt er på

Det forventes svar fra den katolske kirken omtrent samtidig som LVF godkjenner JD, en gang i juni. Svaret fra Den katolske kirken vil være godkjent av paven, men ikke underskrevet av ham siden det ikke er ny lære. Etter en godkjenning fra begge parter vil det produseres et dokument som underskrives av representanter fra de to kirkesamfunnene.

Fra samtalen:

Det er unektelig et problem at Leuenberg brukes polemisk mot JD. Begrep som "hierarkisk" og "antidemokratisk" blir brukt og får en antikatolsk konnotasjon i en slik sammenheng. Det ser imidlertid ut til at forholdet til JD primært er et tysk problem, og allermost et problem for tysk fagteologi som gjennom dette står i fare for å isoleres fra kirkene.

Det er mulig å finne en gjenklang av den norske debatten i det tyske avisinnlegget mot JD. Likevel er det lite sannsynlig at det vil kunne vitalisere tidligere konflikter i Den norske kirken.

Vedtak: TN takker for Sven Oppegaard informative og interessante innledning og gleder seg over at Den norske kirke har en så dyktig og engasjert representant sentralt plassert i LVF. Nemnda håper at samtaler som dette kan følges opp i videre samarbeid.

TN 5/98 LEUENBERGKONKORDIEN.

Under henvisning til de ulike saksframleggene ble samtalen om Leuenbergkonkordien delt i tre:

A: Om forholdet til selve konkordien

B: Om forholdet til Leuenbergfelleskapet

C: Prosessen videre.

A: Om forholdet til selve konkordien

Et utgangspunkt for samtalen var at den teologiske støtte som i sin tid ble gitt til konkordieteksten fremdeles står ved lag. Riktignok ble det den gang også hevdet at konkordien uttrykker seg for upresist. Teologiske spenninger er løst ved depresiseringer. På den måten er mye skjult i en tekst som preges av flertydighet i stedet for tydelig avklaring. I dag legger vi imidlertid mer vekt på at dette kan være en tjenlig metode i en økumenisk prosess hvor praksis ofte går i forkant av refleksjon og ikke omvendt.

Konkordien har en økumenisk intensjon, på tross av den konfesjonaliserende funksjon den ofte har fått som et protestantisk manifest. Men både LVF og KV var involvert i tilblivelsesprosessen. Nemnda var samstemt i at Den norske kirkes tilslutning til Porvoo-avtalen har satt oss og vår tolkning av konkordien inn i en ny situasjon. Noen understreket sterkt at vi har fått en økt bevissthet om episkopatets rolle og en markering av ekklesiologiens betydning. Det er derfor viktig å stille spørsmål om den ekklesiologiske utvikling innen Leuenbergfelleskapet uttrykt gjennom nye dokumenter, går i samme retning som Den norske kirke har beveget seg.

Mot dette ble det framholdt at Porvoo nok har gjort mer med noen i kirken enn med andre. I Porvooavtalen er det enkle faktum at vi har

forsterke betydningen av episkopatet, - men der er vi ennå ikke. Å bruke eventuelle forventede endringer til begrunnelse for endret holdning er tvilsomt. Å anvende ekklesiologi og episkopatet som nytt grunnlag for gamle skiller kan ikke være riktig.

Det var imidlertid enighet i nemnda om at Den norske kirke burde underskrive konkordien som grunnlag for å anerkjenne hverandres dåp, nattverd og embete, og dermed åpne for gjensidig alter og prekestolfelleskap.

B: Om forholdet til Leuenbergfelleskapet

Nemnda var også samstemmig i sin mer kritiske vurdering av at Leuenbergfelleskapets status, struktur og egenforståelse i dag er uklar. Dokumentet "Jesu Kristi Kirke", som nemnda ikke har vesentlige teologiske innvendinger mot, belyser dette problemet. Teksten er vedtatt på en generalforsamling, men er den dermed forpliktende for fellesskapet, eventuelt for de enkelte signaturkirkene? Hvilken autoritet har generalforsamlingen og hvilken formell status har dens vedtak? I hvilken grad kan sekretariatet opptre på fellesskapets vegne? Betyr en underskrivning av konkordien at Den norske kirke blir del av en ekklesial organisasjon?

Flere ga uttrykk for at de reserverte seg mot den organisasjon Leuenbergfelleskapet opptre som, selv om de ville underskrive konkordien for å få orden på spørsmålet om alter- og prekestolfelleskap. Samtidig er det signaturkirkene som utgjør fellesskapet og ved å underskrive blir vi medlem, uansett hva vi for egen del måtte mene at tilslutningen innebærer. Det er mulig at dette likevel kan sikres ved et særlig protokollat som gjør det klart hva vi anser at vår signatur innebærer.

Positivt ble det understreket at tilslutning fra Den norske kirke kunne være viktig for fellesskapet. Som nordisk luthersk folkekirke med de relasjoner vi har som Porvoo-kirke, kan vi være en "motkraft" mot tysk dominans og mot for sterke reformerte tendenser innen Leuenbergfelleskapet, bl.a. demonstrert ved den markerte motstand mot felleserklæringen om rettferdiggjørelsen. En bevegelse mot den reformerte tradisjon på den ene siden og den anglikanske på den andre vil også være en adekvat gjenklang av ulike strømninger som lever side om side innenfor vår egen kirke. Økumenisk vil den videre prosess rundt Meissenavtalen kunne profittere på at Norge eventuelt går inn i Leuenbergfelleskapet. Også for LVF vil det være av stor verdi om Norge underskriver. Etter deres mening vil en underskrivning styrke det økumeniske klima i Europa. Derfor bør andre lutherske kirker gjennom LVF informeres om våre intensjoner i oppfølging av LVF's vedtak fra 1993.

C. Prosessen videre

Nemnda ga sin støtte til AU's forslag om at saken ikke bør drives mot en beslutning allerede i årets kirkemøte.

Det var også tilslutning til tanken om særlige samtaler med representanter for Leuenbergkirkene med sikte på så langt som mulig å

Vedtak

1. *TN fastholder sin intensjon om at Den norske kirke bør underskrive Leuenbergkonkordien. Den er et tilstrekkelig teologisk grunnlag for gjensidig alter og prekestol-felleskap med de øvrige signaturkirker.*
2. *Den videre beslutningsprosess må reflektere den utvikling som har funnet sted i kirkene siden Leuenbergkonkordien ble framlagt. Særlig gjelder dette de spesielt forpliktende relasjoner som Den norske kirke har etablert gjennom sin tilslutning til Porvoo-erklæringen og avtalen med Metodistkirken i Norge*
3. *TN vil melde reservasjoner i forhold til visse trekk ved utviklingen av Leuenbergfelleskapet, og ønsker så langt som mulig en avklaring med Leuenbergkirkene om Leuenbergfelleskapets struktur, status og ekklesiale selvforståelse.*
4. *Om nødvendig utarbeids på grunnlag av denne avklaring et protokollat eller en signaturforklaring fra får side.*
5. *Det bes derfor om et formelt møte med eksekutivkomiteen i Leuenbergfelleskapet på dens møte i Oslo i mai, hvor de norske reservasjoner og spørsmål drøftes. På dette møtet deltar fra TN: Turid Karlsen Seim, Helge Kvanvig, Oskar Skarsaune, Stephanie Dietrich. Bispemøtet vedtar selv hvordan det vil la seg representere.*
6. *Til høstens møte i TN utarbeides et framlegg som teologisk tilrettelegger for en underskrivning av konkordien. Et forslag til en eventuell signaturforklaring legges også fram på samme møte. Om det er grunnlag for det, ferdigbehandles saken i dette møtet som vil bli siste møtet for denne nemnda.*
7. *Arbeidet skjer i rapport med Bispemøtet.*
8. *Om nødvendig føres videre forhandlinger med Leuenbergfelleskapet vinteren -99 .Saken må da legges fram for TN på vårens møte for endelig behandling før den framsendes til MKR med sikte på videre oppfølging og vedtak mot et framlegg for Kirkemøtet i 1999.*

TN 6/98 MOT EN FELLES DATO FOR PÅSKEFEIRING

Oskar Skarsaune redegjorde for forslaget fra en konsultasjon i KV avholdt i Aleppo i Syria i mars 1997 om en felles beregning for fastleggingen av påskefeiringen. Saken er blitt spesielt interessant og presserende fordi påsken ifølge den julianske og den gregorianske kalender sammenfaller i år 2001. Det året egner seg således godt som begynnelsen på en felles dato for påskefeiringen.

Innleder berømmet konsultasjonen for å komme med anbefalinger som både synes rimelige, og som det er særdeles vanskelig å gå imot. Den første anbefalingen er at kirkene skal ta utgangspunkt i bestemmelsene på kirkemøtet i Nikea år 325. Der ble det vedtatt at påsken skulle feires på første søndag etter første fullmåne etter vårjevndøgn. Den andre anbefalingen er at de astronomiske data fastsettes på den vitenskapelig mest presise måte. Den tredje anbefalingen er at beregningsstedet for de astronomiske data er den meridianen som Jerusalem, stedet for Jesu død og oppstandelse, ligger på. Spørsmålet om når det er sant vårjevndøgn avhenger av observasjonsstedet.

Ut av disse tre punktene kommer det en fastlegging av påsken som hovedsakelig vil følge vår gregorianske kalender, men i år 2019 vil påsken

Siden plasseringen av påsken både har hatt størst symbolverdi og en endring vil få størst praktisk betydning for Østkirken, er det viktig å tenke gjennom *hvordan* Den norske kirke mest positivt kan bidra til prosessen fram mot en felles dato for påskefeiring. At en felles påskefeiring er ønskelig for oss, er selvsagt.

Fra samtalen: Nemnda ga uttrykk for glede over den tilsynelatende plutselige framgang for bestrebelsene om felles dato for påske. Symbolverdien ved en felles tidsfastsettelse er betydelig, og internasjonalt har saken påkalt stor oppmerksomhet. Mange av de ortodokse kirkene har gitt positive svar på anbefalingene og tiden er derfor inne for at også Den norske kirker kommer med positiv tilslutning til anbefalingene. Imidlertid er det viktig å huske at veien fra positiv tilslutning til gyldig vedtak er lang, og tiden fram til år 2001 er kort.

Vedtak:

1. *TN støtter enstemmig de tre fremlagte anbefalingene til fastlegging av felles påskefeiring fra og med år 2001.*
2. *Saken fremmes for MKR som bør svare på vegne av Den norske kirke. Oskar Skarsaune lager et saksframlegg til første møte i MKR om dette.*
3. *LVF bes om å ta et initiativ i forhold til Den lutherske kirkefamilie i denne saken.*

TN 7/98 NOTAT FRA BERIT LÅNKE OM TEOLOGISKE PROBLEMSTILLINGER I FORBINDELSE MED PILEGRIMSARBEIDET.

Berit Lånke framla saken for TN og redegjorde også for det prosjekt hun er ansatt til å drive fram i Trondheim og på europeisk nivå innenfor KEK.

Interessen for pilegrimsvandringene er et tegn i tiden, og like mangetydig som tegn alltid er. Protestmarsjer oppfattes som pilegrimsvandringer og pilegrimsmålene er blitt populære, lenge før det er reflektert over meningen med dem.

Pilegrimsvandringene gir åpenbart mange mennesker en vei og måte å gå tilbake til kirken. Man avkreves ikke noe for å være i kirken.

Det er imidlertid nødvendig at den generelle interessen går hånd i hånd med en kirkelig bevissthet om hva pilegrimsvandringene er og betyr. De åndelige vandringsmotiver har alltid levd i kirken, uavhengig av de konkrete pilegrimsvandringene. Og det er også rike og mangeartede tradisjoner å gripe fatt i for å forstå den moderne interesse. Samtidig må de gamle religiøse fortolkninger suppleres med nye tanker omkring økologi og fredsmarsjer.

Selv om de forskjellige forståelsene av pilegrimsvandringene spriker og ikke alt går sammen, er det likevel mulig å utlede noen fellestrekk: For det første dreier det seg om et oppbrudd på ett eller annet nivå. For det andre er det på tross av de mange forskjellige mål likevel en vandring mot et *mål*. Og for det tredje, - målet oppfattes på en eller annen måte som et "hjem".

Fra samtalen:

Det er en sammenheng mellom åndelig og fysisk vandring, men mens

Historisk sett har det aldri eksistert en samlende pilegrimstradisjon. Tvert i mot har vandringene blitt forstått meget forskjellig og hatt svært ulike siktemål. Mange av disse målene er vi fremmede for, slik som relikvier og helgengraver. De forskjellige pilegrimstradisjonene har også fungert kritisk til hverandre, og har svart på ulike behov i forskjellige situasjoner. Slike spenninger bør vi ikke harmonisere for lett.

Pilegrimsvandringene er ikke først og fremst en folkelig tradisjon som kirken kan bruke til eget formål, men vel så mye noe kirken kan lære av. Det er noe så bemerkelsesverdig som et religiøst uttrykk i et sekulært Europa. Vi må ikke overfortolke handlingen, skape for mye teologi, ei heller normere pilegrimsvandringer for kristne. Men det er viktig å tydeliggjøre dem som tegn og symboler, som muligheter for andakt, som vesentlige tekster å lese.

Andre i TN ville ikke overbetone verdien av pilegrimsinteressen som uttrykk for kristen tro. Den representerer en viktig søken og kan teologisk plasseres i skapertroens rom. Men den kan vanskelig tolkes som en bekjennelse til en trinitarisk gudstro. Det er også viktig å forsøke å avgrense dette fra opplevelsesturismen.

I samtalen ble flere vandringstypologier trukket fram.

- a. Livet som frigjørende oppbrudd og vandring (Exodus)
- b. Vandringen til templet . Fra det profane til det hellige.
- c. Vandring i fortidas spor. Å søke etter tegn på mening i fortidas spor.
- d. Jesu etterfølgelse.

Vi kan nærme oss pilegrimsmålene her på jorda med bakgrunn i alle disse vandringstypologiene.

Når det gjaldt Nidaros ble det diskutert hvor sentralt Olavstradisjonene burde stå. Et viktig perspektiv også historisk er at Olav ikke ble helgen p.g.a. sitt liv, som det var lite helgenaktig over, men p. g. a. sin død. Han var en martyrhelgen, og kan minnes som det. Et kirkerom som Nidarosdomen vekker dessuten bevisstheten om århundredes tilstedeværelse i bønn , lovsang , tvil og tro, og dette gir en umiddelbar meningsbærende opplevelse. Pilegrimsmålene kan gi mening uten referanse til bestemte helgener

Pilegrimsmålene er en økumenisk arv, og det må derfor åpnes for andre kirkesamfunns bruk av stedene.

Vedtak:

1. *TN takker Berit Lånke for notatet om teologiske refleksjoner over pilegrimsarbeidet, og ønsker henne gode arbeidsår med det nye prosjektet.*
2. *TN håper at nemnda fortsatt kan være en samarbeidspartner i pilegrimsprosjektet, og vil gjerne bidra til en konsultasjon om forskjellige pilegrimsteologier og -liturgier .*
3. *TN bør arbeide fram et økumenisk prosjekt om helgener og hellige steder. Dette vil også kunne være et bidrag i forhold til kirkeasylsaken.*

Rapport til NØM frå Kontaktgruppa med Islamsk Råd

for perioden november 1996 - mars 1998

Eg viser til den første samler rapporten som vart skriven for perioden 1992 - 1996 (pr. november 1996). Den følgjande rapporten oppsummerer arbeidet frå november 1996 til mars 1998.

MEDLEMMER

Frå Den norske kyrkja desse vore medlemmer i kontaktgruppa i den aktuelle perioden: Inger Nesvåg, Anne Hege Grung, Oddbjørn Leirvik, Jan Opsal og Peder Gravem. Domprost Ole Christian Kvarme er oppnemnt som nytt medlem, men har førebels ikkje hatt høve til å møte. Cecilie J. Strømmen har deltatt frå MKR-sekretariatet. Norges Kristne Råds representantar har vore Kari Vogt (katolikk) og Tor Olberg (baptist), men Lars Erik Nordby (metodist) vil i 1998 avløyse Tor Olberg i den perioden han er i teneste utanlands.

MØTER

I perioden har det vore halde tre møter i den samla Kontaktgruppa. Dette er meir enn det som har vore den vanlege frekvensen. Vi møttest i nov. 96 var i Det Islamske Forbundet (ein internasjonal moské med arabisk tyngdepunkt), i aug. 97 i Kirkens Hus og i okt. i Masjid Attouba (ein marokkansk moské).

VIKTIGE SAKER:

* *Felles brev til kyrkjelydar og muslimske forsamlingar* i aktuelle norske byar/kommunar, med oppmoding til større lokal kontakt, vart sendt ut i februar -97. Brevet vart lagt merke til i kyrkjeleg samanheng (Vårt Land, Kirkeaktuelt), men fekk elles ikkje noko særleg oppslag. Vi har registrert ein del fleire initiativ frå kyrkjelydar og kyrkjelege fora når det gjeld å sette møtet med islam på dagsordenen, og folk frå Kontaktgruppa har deltatt (kristne og muslimar i lag) på eit par lokale møter. Det er elles vanskeleg å seie kva konkrete utslag brevet har fått, utover symbolverdien. Eit par kyrkjelydar som har vendt seg til Kontaktgruppa er usikre på korleis ein skal gå fram for å skape kontakt med muslimske forsamlingar, i høve til det å knyte band til einskildpersonar i lokalmiljøet.

* Aktiv deltaking i *markeringa mot muslimsk fremmedfrykt i kristne miljø* som NØFI/Norges Kristne Råd tok initiativ til under valkampen i august 97 (jf. det opne brevet «Om 'muslimfrykt' og vår holdning til innflyttere» av 2. sept. 97). Saka fekk stor merksemd i media, og besøket frå eit svært breidt spekter av kyrkjeleiarar i ein av Oslos moskéar var opplevd som ein milepel på begge sider.

* Kontaktgruppa har tatt initiativ til utarbeiding av eit *samtaleopplegg for kristne og muslimar i Norge*. MKR og Buddhistmisjonen har støtta prosjektet med høvesvis 50 000 og 75 000 kr. Dette gjer det mogeleg å deltidsengasjere Lena Larsen, honorere fotograf, dekke ei reise til Israel/Palestina m.m. Kjernen i prosjektet er eit kvinnefelleskap med to kristne og to muslimske kvinner samt ein kvinneleg fotograf. Lena Larsen og Anne Hege Grung (Emmaus) leier prosjektet, og skal gjere skrivearbeidet. Kontaktgruppa har drøfta mandatet for prosjektet, og skal lenger framme i prosessen ha eit møte der vi går gjennom utkastet saman. Prosjektet vil bli gjennomført i 1998 (det vart påbegynt seinhaust 97).

* Vi har orientert kvarandre gjensidig om *haldningar til KRL-faget*. Islamsk Råd har på prinsipielt grunnlag vore med og kjempa for full fritaksrett, men har elles overfor departementet gjort det klart at ein på visse vilkår kan godta faget slik det er frå 5. klasse og oppover. Dei har også foreslått meir fleksible modellar for faget, nærare bestemt ein såkalla kombinasjonsmodell som inneber at klassene blir delt inn i høvesvis «kristendom» og «andre livssyn» halvparten av tida (jf. skulelovas opning for «differensiert undervisning»). Kontaktgruppa har ikkje tatt noko felles initiativ i denne saka det siste året. Vi har derimot tatt opp ei tilgrensande sak:

* Brev til KUF ang. *oppretthalding av økonomisk støtte til undervisning i regi av eige trussamfunn* - noko som vart lova av politikarane i samband med innføringa av KRL-faget, men som ikkje er følgd opp i praksis. Jf. vedlegg.

* Vi har tatt opp spørsmålet om *nye muslimske gravstader* i Oslo, og hatt møte med Kyrkjevergen om dette. Arbeidet har gitt konkrete resultat.

* Andre saker som har vore tatt opp, utan at det har kome til konkrete initiativ, er *økonomi og organisasjon for Islamsk Råd* og diverse spørsmål ang. *moskébygg i Norge*. Vi har elles gjennomgått og late oss inspirere av *samarbeidet på Ullersmo Landsfengsel* mellom fengselspresten og den bosniske imamen i Oslo.

ARBEIDET I KONTAKTGRUPPA SETT I EIT VIDARE PERSPEKTIV:

* Sidan Kontaktgruppa vart etablert, har det etter kvart kome fleire fora for religionsdialog der både kyrkjene og muslimane er involvert. M.a. møtest folk frå Islamsk Råd og Mellomkyrkjeleg Råd i *Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn* - som i august 1998 vil stå bak ein stor internasjonal religionsfridomskonferanse.

* *Norges Kristne Råd v/NØFI* tar sjølvstendige initiativ i spørsmål som har med forholdet mellom kristne og muslimar å gjere (jf. markeringa i 1997 mot muslimfrykt i kristne kretsar).

* To muslimar med tilknytning til Islamsk Råd har fått sete i *Verdikommisjonen* (Kebba Secka i styringsgruppa og Nasim Riaz i rådet). Leiinga for Kontaktgruppa spela ei viss rolle i samband med dette.

* Arbeidet i Kontaktgruppa og andre dialogfora skaper eit *personleg nettverk* av stor verdi - både innover og utover. Fleire av oss opptrer saman også i andre fora (eks.: TV-program med Anne Hege Grung og Kebba Secka i 1997, planlagt TV-program med Anne Hege og Lena Larsen i 1998, dialogmøte med Oddbjørn og Mohammad Bouras samt fleire andre frå Islamsk Råd i Kirkeakademiet i Asker, dialogmøte med Kebba Secka og Oddbjørn samt ein jødisk representant i Helgerud menighet i Bærum, etc. etc.).

* Ikkje alle muslimske organisasjonar er med i Islamsk Råd. Korleis kommuniserer vi med dei som ikkje er med? Eit eks. på positiv *kontakt med dei øvrige muslimske organisasjonane* er besøket i moskéen til World Islamic Mission under opninga av Pilgrimsvandring 97 - med helsing frå imam Muh. Ata ul- Mustafa som har markert seg også i andre dialogssamanhengar. Eit meir konfliktfylt eks.: den moskéen som har spreidd heftet om «Islam and Christianity» som Per Lønning med rette retta kritisk søkjelys mot, er ikkje med i Islamsk Råd - men har vore med i andre dialogssamanhengar. Frå kyrkjene si side er det viktig å halde opne kanalar til så mange som råd. Men eit einskild arbeidslag kan ikkje rekke over alt. Det er grunn til å streke at det etter kvart er mange muslimske organisasjonane i Norge, og også stadig fleire i kyrkjene som har eit engasjement (med litt ulike forteikn) i høve til dei muslimske miljøa.

Vedlegg:

- Brev av 11.11.97 frå Kontaktgruppa til KUF.
- Kronikk av Oddbjørn Leirvik i Aftenposten 20. februar 1997: «Kristent-muslimsk årsoppgjer».

○ Oddbjørn Leirvik, 16. mars 1998.

